

AMBIS vysoká škola, a.s.

Katedra bezpečnosti a práva

Plánování a organizování vyšetřování

Bakalářská práce

Autor:

Kristýna Hargašová

Bezpečnostní management v regionech

Vedoucí práce:

Mgr. Richard Kraus

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a v seznamu uvedla veškerou použitou literaturu. Zároveň prohlašuji, že jsem dodržel/a požadavky na minimální rozsah práce stanovený vnitřními předpisy AMBIS VŠ.

Stvrzuji, že jsem seznámena se skutečností, že práce bude zpřístupněna třetím osobám prostřednictvím informačního systému AMBIS vysoké školy, a.s.

V Havířově, dne 27.11.2021

Kristýna Hargašová

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat vysoké škole Ambis za téma této bakalářské práce. Přestože je mi toto téma blízké, bylo zároveň velmi obtížné ke zpracování, a přinutilo mě vydat ze sebe to nejlepší.

Zároveň chci poděkovat vedoucímu práce za podporu, kterou mi poskytl při tvorbě této bakalářské práce. Poděkování patří také policejním orgánům a policistům, kteří mi poskytli svůj čas a zkušenosti při rozhovorech.

Zadání práce

Akademický rok: 2021/2022

Studentka: Kristýna Hargašová

UČO: 34753

Program: Bezpečnostní management v regionech

Studijní obor: Bezpečnostní management v regionech

Téma: Plánování a organizace vyšetřování

Topic: Planning and organization of investigation

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Richard Kraus

Cíl práce: Cíl práce: Teoretická část bakalářské práce přinese důkladnou rešerši relevantní literatury a dokumentů týkajících se plánování a organizace vyšetřování a popíše metody používané v minulosti, v současné době, ale také inovační postupy.

V praktické části bude provedené srovnání účinnosti aktuálně používaných metod plánování a organizace vyšetřování s účinností inovačních metod.

Výstupem práce bude zhodnocení současně používaných metod a možnosti vylepšení v praxi. Použité metody: Teoretická část-rešerše relevantní literatury

a dokumentů-syntéza-obsahová analýza textů-explanace-deskripce

Praktická část-strukturované rozhovory-komparace aktuálně používaných

metod a inovačních metod-zhodnocení zjištěných poznatků. Struktura bakalářské

práce: ÚVOD. TEORETICKÁ ČÁST 1. Historický vývoj v plánování a

organizování vyšetřování 2. Současně používané metody plánování a organizování

vyšetřování 3. Možné používané inovační metody plánování a organizování

vyšetřování. PRAKTICKÁ ČÁST 1. Analýza výsledků strukturovaných

rozhovorů 2. Komparace aktuálně používaných metod a inovačních metod.

ZÁVĚR. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.

Základní prameny a odborná literatura: STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství

a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-370-4.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 320 s. ISBN 978-80-7380-124-3.

PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-042-0.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-095-6.

KAŠPAR, Karel. *Kriminalistika – vybrané problémy II*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2014. ISBN 978-80-87174-39-5.

PORADA, Viktor, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: (teorie, metody, metodologie)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-535-7.

KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0.

Anotace

Tato bakalářská práce se zaměřuje na plánování a organizaci kriminalistického vyšetřování. Pohledem do minulosti ukazuje, jak probíhala tato činnost v časech našich předků a čím se liší od současného, téměř standardizovaného vyšetřování. V praktické části se pomocí rozhovorů s policejními orgány z praxe snaží najít odpovědi na stanovené hypotézy a také zjistit, jak se praxe odlišuje od teorie. Také tato práce nabízí několik inovativních řešení, která by mohla být přínosem pro efektivnější plánování a organizování kriminalistického vyšetřování.

Klíčová slova

Plánování, organizování, plán, efektivnost, vyšetřování

Annotation

This bachelor thesis is focusing on planning and organizing of investigation. From look to the past, we can see how these activities were done in the time of our ancestors and how it is different from how we are doing it now. In practical part we took interviews with investigators, and we are trying to find answers to few established hypothesis, but also find out how it really works in real life. This thesis also offers a few of new innovations in this problem, which could be benefit for more effective planning and organizing of investigation.

Key words

Planning, organizing, plan, efficiency, investigation

Obsah

Úvod	8
1 Historie zločinu, způsobu vyšetřování a vyšetřovacích metod.....	10
1.1 Vyšetřování zločinu v proměnách času	10
1.1.1 Vyšetřování zločinu v době osvícenství a úsvit prvních kriminalistických organizací.....	11
1.1.2 Vyšetřování zločinu v Českých zemích.....	13
1.1.3 Přínos historie pro současnou kriminalistiku	14
1.2 Vyšetřovací metody v proměnách času	14
1.2.1 Antropometrie a daktyloskopie	15
1.2.2 Balistika a kriminalistická fotografie	16
1.2.3 Odorologie, trasologie a mechanoskopie.....	17
1.2.4 Mikrostopy a kriminalistická biologie.....	18
1.2.5 Forezní biomechanika a psychologie	19
1.2.6 Věda při plánování a organizování vyšetřování	20
2 Pojem, podstata, zásady plánování a organizace vyšetřování používané v současnosti ..	21
2.1 Pojem a podstata plánování a organizace vyšetřování.....	21
2.2 Zásady plánování a organizace vyšetřování	22
2.2.1 Efektivnost plánování a organizace vyšetřování	23
2.3 Plánování a organizace vyšetřování při použití metody týmového vyšetřování	26
2.4 Druhy plánování a organizace vyšetřování.....	27
2.4.1 Plánování a organizace vyšetřování jednotlivých případů trestních činů.....	27
2.4.2 Plánování a organizace jednotlivých vyšetřovacích úkonů.....	36
2.4.3 Celkový (kalendářní) plán práce policejního orgánu	38
2.5 Formy plánování	38
3 Inovační metody	40
3.1 Sledovací systém policistů.....	40
3.2 Sdílení informací.....	40

3.3	Šablona pro plánování a organizování vyšetřování	40
4	Zvolené metody zpracování průzkumu	42
4.1	Techniky průzkumu	43
4.1.1	Rozhovor	43
5	Průzkumná část práce	46
6	Výsledky provedeného průzkumu	47
6.1	Pracovní pozice respondentů	47
6.2	Role respondenta na místě činu	47
6.3	Individuální plán činnosti respondenta	48
6.4	Konzultace plánu s ostatními kolegy	48
6.5	Zápis plánu vyšetřování	48
6.6	Metoda sedmi otázek	49
6.7	Šablona.....	50
6.8	Chyby v plánování u ostatních.....	51
6.9	Vlastní chyby	52
6.10	Vyhodnocení stanovených hypotéz	53
7	Diskuze	54
	Závěr.....	55
	Seznam použité literatury	57
	Přílohy	59

Úvod

Motivací zpracovat toto téma v bakalářské práci bylo seznámení se s informacemi o práci policejních orgánů a jejich zkušenostech, které jim napomáhají v odhalování pachatelů různých trestných činů, tak aby bylo možno tyto zkušenosti po dokončení studia využít k vysněné práci technika SKPV.

Cílem této práce je případné nalezení slabých míst v plánování a organizaci vyšetřování a zlepšení těchto činností do budoucna. Proto se v první části teoretického oddílu vrátíme zpět do minulosti. Připomeneme si, jak se v lidských dějinách vyvíjel zločin a jak se vyvíjela organizace a plánování jeho vyšetřování. A také jaké metody jsou nezbytné pro úspěšné vyšetřování. V následující části se zaměříme na současné metody plánování a organizaci vyšetřování a jak se používají v každodenní praxi policejních orgánů. Provedeme si rozbor těch nejdůležitějších postupů a metod. V poslední části představíme inovativní řešení, která by mohla pomoci ke zlepšení práce policejních orgánů.

V praktické části byla provedena analýza rozhovorů, které proběhly s oslovenými policejními orgány a porovnáme jejich výsledky s hypotézami stanovenými v teoretické části.

Závěr této bakalářské práce obsahuje stanovisko k provedenému výzkumu, úvahu nad zjištěným stavem a doporučení, jak by se dala zjištěná fakta v tomto konkrétním prostředí využít.

Informace, které jsou použity v této bakalářské práci, byly čerpány z různých informačních zdrojů. Hlavním zdrojem těchto informací byla česká i zahraniční literatura, odborné poznatky veřejně přístupné na internetových portálech, legislativní zdroje z knihoven nebo internetového zdroje a odborné policejní časopisy.

Na podkladě těchto uvedených informačních zdrojů bylo zjištěno, že pro odhalení a objasnění různých druhů trestných činů je důležité vycházet ze základních kriminalistických otázek: kdo, co, kdy, kde, jak, čím a proč, které nám napoví, jaký druh trestného činu byl spáchán. Pro objasnění takto způsobeného trestného činu jsou rovněž důležité metody a formy vyšetřování, které jsou podstatné k naplánování a zorganizování vyšetřování daných trestných činů.

Cílem průzkumné části bakalářské práce bylo prostřednictvím průzkumného šetření ověřit stanovené hypotézy a ze zjištěných skutečností vytvořit takové závěry, které by poskytly ucelenější pohled na plánování a organizaci vyšetřování.

Pro průzkumnou část této bakalářské práce byly stanoveny čtyři hypotézy, které by měly umožnit soustředěný pohled na plánování a organizaci vyšetřování. Na základě jejich potvrzení či vyvrácení by měly být následně přijaty závěry a vytvořena případná doporučení pro využití získaných skutečností v praxi.

Na základě získaných informací byly vytvořeny tyto hypotézy:

Hypotéza H1 Každý policejní orgán má vlastní plán práce.

Hypotéza H2 Více než 50 % policejních orgánů nezapisuje svůj plán vyšetřování, ale pouze používá plán vyšetřování sestavený, v hlavě“.

Hypotéza H3 Nejméně 80 % policejních orgánů používá při plánování prvotních úkonů metodu sedmi kriminalistických otázek.

Hypotéza H4 Policejní orgány nesouhlasí s vytvořením šablony pro plánování a organizování vyšetřování.

Ve průzkumné části jsou uvedeny informace o výběru způsobu sběru dat pro vyhotovení analýzy. Autorka bakalářské práce se rozhodla, že pro průzkumnou část použije metodu strukturovaného rozhovoru. Sesbíraná data byla zpracována do tabulek a grafů, které jsou součástí stejné kapitoly.

1 Historie zločinu, způsobu vyšetřování a vyšetřovacích metod

Na začátek je velmi důležité vysvětlit pojem vyšetřovatel, jelikož tento pojem se v této práci objevuje poměrně často.

V této práci se objevují dva pojmy se stejným významem, a to pojem vyšetřovatel a policejní orgán či orgán činný v trestním řízení. Pojem vyšetřovatel se zde používá zejména v historické části, jelikož je to starší pojem policejního orgánu. Policejní orgán je pojem platný podle aktuálního trestního řádu. [19]

1.1 Vyšetřování zločinu v proměnách času

Abychom mohli začít vyhodnocovat současné metody a postupy ve vyšetřování, musíme se vrátit zpět do minulosti, připomenout si, jak se tyto metody a postupy vyvinuly do současné podoby. Ne nadarmo se říká, že minulost je bránou do budoucnosti, a proto se vrátíme do minulosti, abychom lépe porozuměli současnosti a mohli se podívat do budoucnosti. Případně abychom mohli v dávné minulosti najít nějaké poučení, které mohlo být přínosem pro naši budoucnost.

Zjišťovat, jestli byl dříve zločin nebo trest, je stejně marné, jako pátrat, jestli bylo dříve vejce nebo slepice. Člověk prošel mnoha tisíciletým vývojem, než se z člověka opracovávajícího primitivními nástroji ulovenou zvěř stal člověk současný, který si žije relativně klidným životem beze strachu z hladu, nemoci, počasí, divoké zvěře a ostatních nástrah tehdejšího světa. Tak jako se vyvíjel původně primitivní člověk, vyvíjel se i celý jeho svět. Z prvních samostatně potulujících se rodin se stávaly větší tlupy, tyto tlupy se začaly usazovat na úrodných místech, začaly vznikat první osady, vesnice, města a později i první státy. Tím také ale začaly v těchto nově vzniklých uskupeních vznikat rozdílné sociální skupiny, kde jedni měli více jídla, lepší oblečení, více půdy apod. a druzí, kteří měli méně štěstí, snahy, talentu, také méně jídla a prostředků k obživě. A tak se v lidských myslích usadila touha jedněch mít to, co mají ti druzí a vznikaly první konflikty, první zločiny. Kde je jasný zločin, je i policejní orgán a soudce, který zločin určitým způsobem potrestá.

1.1.1 Vyšetřování zločinu v době osvícenství a úsvit prvních kriminalistických organizací

Při sledování historie prvních kriminalistických organizací je potřeba zmínit jméno Nicolase La Reynie, jimž by se dal označit za otce moderní policie. Tento, původně soudce pařížského soudu v době panování krále slunce Ludvíka XIV. se v roce 1669 stává první policejním velitelem, který vykonává jen policejní práci. Kvůli vysoké zločinnosti v Paříži, největším městě té doby s téměř půl milionem obyvatel, se král rozhodl rozdělit moc soudní a moc policejní na dvě různé osoby, aby se zefektivnila jejich činnost. Jak je popsáno výše v tomto roce se policejní velitelem stává La Reynie, který kromě preventivních opatření jako osvětlení ulic, sítě informátorů, pevné struktury jednotek, začal rozvíjet policejní práci, tak jak ji známe dnes. Od ohledání místa činu, lékařské zprávy (v rámci možností tehdejšího lékařství), toxikologie, a hlavně vedení podrobného spisu o každém případě. Nechyběl ani registr nejznámějších zločinců s popisem jejich praktik a společníků. [2,15,16,20]

O sto let později na jeho práci navazuje na druhé straně Lamanšského průlivu londýnský smírčí soudce Henry Fielding a jeho bratr John Fielding. V Británii té doby neexistoval žádný policejní orgán, takže kdokoliv mohl za odměnu chytat zločince, ale musel je pak přivést před soudce k potrestání. Takto to fungovalo, až do roku 1750 kdy Henry Fielding zorganizoval skupinu mužů, která měla oficiální soudní pravomoc zatýkat zločince a přivést je do sídla jeho úřadu na Bow Street. Do roku 1753 tato skupina zvaná „Runners z Bow Street“ měla malou účinnost především proto, že chyběla dostatečná informovanost o její činnosti a také samotní běžci Runners nebyli dostatečně motivováni k vyšší aktivitě. Toho roku vláda schválila Fieldingovi roční rozpočet, který umožnil podporovat důstojníky z Bow Street, zavést reklamu v novinách informující o hledaných zločincích a o odměnách za jejich dopadení, ale také udržovat na Bow Street skupinu úředníků, kteří vedli podrobné záznamy o vyšetřování. Po smrti Henryho Fieldinga v roce 1754 se úřadu smírčího soudce ujímá jeho bratr John, který tuto policejní činnost dále rozšiřoval, kdy v jednotlivých městských částech zřídil takzvané „Rotation-Offices“ obsazené placenými úředníky, kteří přijímali podněty o zločinech od občanů, vedli listiny místních zločinců a vyhotovovali o těch zločinech hlášení. Přínos Johna Fieldinga spočívá v založení a pravidelném vydávání policejního věstníku, který obsahoval popisy nejznámějších a nejhledanějších zločinců té doby a také vytvoření základu prvních oddělení rejstříku zločinců a zločinů, získaných na základě zpracovaných hlášení z Rotation office a Bow Street. John Fielding byl také velkým zastáncem prevence kriminalistiky, především u mladistvých zločinců, péči o mladé prostitutky a o děti vyrůstající v sociálních

rodinách. Organizace bratří Fieldingů fungovala až do roku 1843, kdy byli nahrazeni nově vzniklým Scotland Yardem. [1]

Na začátku 19. století se ve Francii stále používá systém zavedený La Reyniem, který měl v té době své slabiny, v podobě decentralizované správy, kdy zločinci stačilo se přestěhovat z jednoho okresu do druhého, uvést jinou identifikaci a měl klid. V této době se objevuje, Eugene Francois Vidocq, voják Napoleonovy armády, zběh, zloděj, trestanec, který se nakonec stane zakladatelem Sûrete Nationale. V roce 1809, kdy byl Vidocq opět zatčen, ale protože měl dost neustálého života na útěku nebo ve vězení, nabídl své služby policii nejdříve jako informátor. Poté co se v této roli velmi osvědčil, v roce 1811 neoficiálně zorganizoval z bývalých zločinců jednotku, která za pomoci převleků a svých zkušeností v podsvětí získávala informace o současných i plánovaných zločinech a podílela se tak na snížení zločinnosti v Paříži. V roce 1812 se tato jednotka stala oficiální částí bezpečnostních sborů a vznikla tak nejstarší vyšetřovací skupina zvaná Sûrete Nationale. Vidocq je považován za otce moderní kriminalistiky, a to nejenom díky svým novým neotřelým metodám vyšetřování, ale také při své práci využíval poznatky moderní vědy té doby jako balistiku, trasologii, vyšetřování na místě činu, nesmazatelný inkoust a také stál u zavedení systémů vedení záznamů jednotlivých zločinců s jejich popisem, přezdívkami, předchozími odsouzeními. [5]

V německy mluvících zemích má největší zásluhy o rozvoj kriminalistiky rakouský právník a soudce Hans Gross, který je považován za zakladatele kriminálního profilování a kriminalistiky. V jeho hlavním díle „Kriminální vyšetřování, praktická učebnice“ je souhrn jeho poznatků o tom, jak vést vyšetřování, jak využívat praktické vědy ve vyšetřování, psychologii pachatele, jeho motiv, lékařských poznatků, tak aby vyšetřování bylo úspěšné. Dalším významným přínosem bylo založení Kriminalistického ústavu na universitě ve Štýrském Hradci v roce 1912, kde mohli jak vyšetřovatelé, tak studenti práv studovat nejnovější poznatky vědy a využívat je v praxi.

V USA je nejvýznamnější organizací, která se zabývá vyšetřováním zločinců FBI. Jejím předchůdcem byla NBCI (National Bureau of Criminal Identification) založená v roce 1896, která poskytovala policejním orgánům po celé zemi informace k identifikaci zločinců. S rostoucí kriminalitou pověřil prezident Roosevelt generálního prokurátora Charlese Bonaparta (prasynovce Napoleona Bonaparta), aby vytvořil novou vyšetřovací službu, která by měla celostátní působnost a byla podřízena jen generálnímu prokurátorovi. Tak byl vytvořen v roce 1908 úřad pro vyšetřování (Bureau Of Investigation), který využíval bývalé agenty tajných služeb a vyšetřovatelů ministerstva spravedlnosti. V roce 1933 byla ta organizace

přejmenována na Federální úřad pro vyšetřování (Federal Bureau of Investigation) a dnes patří k nejvýznamnějším organizacím v boji proti zločinu. [10]

1.1.2 Vyšetřování zločinu v Českých zemích

V 18. a 19. století probíhalo vyšetřování v Českých zemích tak, že vycházelo z presumpce viny obžalovaného a ten byl nucen svoji nevinu před soudem dokazovat, musel předkládat důkazy či svědky. Soud jednal ihned poté, co obdržel informaci o spáchání trestného činu, kdy rychtář a jeho pomocníci měli za úkol vyslechnout podezřelého, podrobit ho tělesné prohlídce, nemá-li při sobě kompromitující materiál nebo jestli není oceňován jako recidivista. Současně provedli domovní prohlídku a v co nejkratší době provedli obhlídku místa činu a zajištění nalezených předmětů a případně i ohledání mrtvoly, jednalo-li se o vraždu. Pokud se obviněný nepřiznal a nenašlo se dost důkazů, věc byla považována na neprůkaznou a obviněný byl po tzv. očišťovací přísaze propuštěn. Ovšem v případě, že vyšetřovatelé nashromáždili, byť neprůkazné důkazy, mohl soud nařídít mučení, alespoň u skutků, za které hrozil trest smrti. Výpověď na mučidlech byla považována za průkaznější než výpověď pod přísahou. Ne vždy však došlo na samotné mučení, někdy byl použit jen psychický nátlak na obviněného, kdy byl přiveden do mučírny, představen katovi a ten mu barvitě popsal, co hodlá na něm provádět. Tento nátlak měl nepochybně svoji účinnost, když si představíme, že celý proces tortury měl jasně dané tři stupně mučení, které se každým stupněm zhoršovaly. Takže stačilo obviněnému tyto procesy popsat a strach už udělal své. Jen pro ilustraci, abychom si uvědomili složitost práce tehdejších vyšetřovatelů, která byla omezena tím, že právo vycházelo z křesťanské ideologie a z Desatera přikázání, tak „žebříček“ zločinů této doby by vypadal asi takto:

1. krádež
2. smilstvo
3. kacířství
4. nemanželské těhotenství
5. cizoložství
6. vražda
7. zběhnutí z panství
8. útěk z vězení

9. čarodějnictví

10. potulka.

Tento stav soudnictví vydržel v našich zemích do nástupu humanismu za vlády Marie Terezie a jejího syna Josefa II., kdy začalo pomalu docházet tak jako v jiných evropských zemích ke skutečnému policejnímu vyšetřování za pomoci nových rozvíjejících se věd. [7,12,17]

V roce 1850 přechází veškerá soudní i policejní pravomoc pod plnou kontrolu státu a stává se centralizovanou s působností, že mají pomocí pozorování, represe a prevence pečovat v mezích zákona o pokoj, řád a bezpečnost obyvatelstva. Policie přechází v roce 1860 pod tzv. státní ministerstvo, aby v roce 1868 došlo ke změně na ministerstvo pro zemskou obranu a veřejnou bezpečnost a v tomto stavu setrvalo až do rozpadu Rakousko-Uherska a vzniku Československa. V dobách první republiky provádělo vyšetřování policejní komisařství příslušné oblasti, v roce 1929 byla zřízena Všeobecná kriminální ústředna, která své vyšetřování prováděla bez omezení na celém území republiky. Po druhé světové válce a únorovém převratu byla policejní správa silně ovlivněna sovětským vlivem, ale přesto v boji proti zločinu dosahovala velmi dobrých výsledků. [17]

1.1.3 Přínos historie pro současnou kriminalistiku

Úsvit moderního policejního vyšetřování přichází v 17. století ve Francii, aby se v 18. století dále rozvíjel i v Anglii a v 19. století, zejména v jeho druhé polovině, je již dynamický rozvoj kriminalistiky naplno. Z výše uvedeného je zřejmé, že kriminalistika a metody kriminalistickotechnické se vyvíjely v závislosti na vývoji společnosti, ve které se zločin odehrával, ale snahou bylo vždy mít před zločinci náskok a dokonáný zločin co nejdříve vyřešit, aby bylo zřejmé, že zločinci nemají před zákonem žádnou šanci. Dalším postřehem je, že vyšetřovatelé se vždy museli snažit hledat novou inovativní cestu ve vyšetřování, aby si před zločinci udrželi svůj náskok.

1.2 Metody kriminalistickotechnické v proměnách času

Jak jsme zmínili v předchozí kapitole, v druhé polovině 19. století začal dynamický rozvoj přírodních a technických věd, které měly zásadní vliv nejen na rozvoj celé společnosti, ale také na rozvoj kriminalistiky, která začala tyto nové vědecké objevy používat v boji proti

zločinu. Proto v následujících kapitolách stručně představíme ty nejdůležitější z nich, jejich vznik a vývoj. Bez těchto metod je i sebelepší policejní orgán jen poloviční a zločinci tak mají náskok.

1.2.1 Antropometrie a daktyloskopie

Nelze začít nikým jiným než úředníkem francouzské prefektury Alphonse Bertillonem, který je považován za otce vědecké kriminalistiky, i když některé jeho metody byly překonány již za jeho života. Problém, který Bertillona trápil od jeho nástupu na prefekturu v roce 1879, byla otázka, jak by se dala provést identifikace pachatele s naprostou jistotou. Tou dobou se ve Francii používal systém kartoték, o jejich rozvoj se postaral Vidocq, ale ani sebelepší popis zločince nedokázal zabránit tomu, aby si zločinec nedokázal změnit svůj zevnějšek a tvrdit o sobě, že je někdo jiný. Bertillon, vystudovaný lékař, syn slavného antropologa a statistika, si uvědomil fakt, že žádný člověk nemá stejné parametry svého těla jako jiný člověk, a tak navrhl systém měření 11 částí těla a z těchto údajů vytvořit kartotéky. Přes počáteční neochotu jeho nadřízených, se mu v roce 1883 povedlo svou metodu, později nazvanou antropometrie (často také nazývanou Bertillonáž), zavést do praxe. Později k tomuto identifikačnímu systému, který se velmi osvědčil, přidal ještě portrétní fotografii zločince, kterou časem vylepšil na fotografii z obou stran, čímž byl identifikační profil každého pachatele téměř dokonalý. Dalším příspěvkem Bertillona k rozvoji kriminalistiky byla speciální metrická fotografie místa činu, která policejním orgánům podává přesnější obraz místa činu. Zatímco portrétní fotografie zločinců a metrická fotografie místa činu se používá dodnes, antropometrie byla již několik let po svém vzniku překonána jinou metodou, a to daktyloskopií. [18,20]

Daktyloskopie samotná má velmi dlouhou historii, protože první zmínky o otiscích prstů, jakožto identifikačním prostředku, se objevují v Babylónii a Asýrii, kde sloužily k ověřování obchodních listin a smluv. Další zmínky máme z Číny a Indie, kde se již v prvním tisíciletí našeho letopočtu používaly otisky prstů v trestním řízení.

První doklady o sledování linií prstů v Evropě pochází ze slavné Boloňské university, kde její profesor Marcellus Malpighius v roce 1686 vydává spis o rozdílných vzorech linií prstů. Jelikož však své pozorování dále nerozváděl, je považován za objevitele papilárních linií český vědec Jan Evangelista Purkyně, který předkládá roku 1823 první rozdělení typů papilárních linií, čímž položí základy pro další rozvoj této metody. Na svoji velkou slávu si ještě daktyloskopie musí pár let počkat, protože k jejímu využití v kriminalistice vedla trnitá cesta. Tato cesta začíná v roce 1853 v Indii u Wilieama J. Herschela, který působil v Indii jako správní

úředník vyplácející důchody místním vojenským vysloužilcům. Když si však vyzvedávali důchody i penzisté starší sto let, bylo toto podezřelé. Herschel si všiml, že negramotní Indové používají pro stvrzení smlouvy otisk prstu, a tak se tohoto nápadu chytil, posbíral otisky svých kolegů a zjistil, že ani jeden se neshoduje. Herschel dále svá pozorování rozvíjí a později své poznatky převádí do praxe, kdy při dalších výplatách je již vyžadován otisk prstů, který je posléze porovnán s dalšími vzorky. Jeho metoda má však slabinu v tom, že není stanovený jednotný systém klasifikace rozdílných znaků papilárních linií, což vede k tomu, že vavříny slávy za tento objev získají jiní. O stanovení jasných pravidel se postaral v roce 1832 britský přírodovědec Francis Galton svým dílem „Fingerprints“, kde jsou popsány sledované parametry, jejich označování a systém vyhledávání. Úzké spolupráce s Galtonem využívá další britský vědec Edward Henry, který s využitím svých zkušeností s prací u policie v Indii, vydává v roce 1899 svou knihu „Classification and Rises of Fingerprints“, kde stanovil jasnou klasifikaci identifikace, jenž se používá dodnes. Tři základní pravidla dělají daktyloskopii nesmrtelnou i v 21. století a jsou stejná tak, jak je popsal F. Galton v roce 1832:

1. na světě neexistují dva lidé se stejnými otisky
2. papilární linie zůstávají celý život stejné
3. papilární linie jsou neodstranitelné, pokud není odstraněna i zárodečná vrstva kůže.

Dnes stačí na místě činu odebrat digitálním skenerem otisky prstů oběti, nebo vyfotografovat digitálním fotoaparátem jakékoliv jiné otisky a během pár vteřin nám databáze dodá výsledek za předpokladu, že daný otisk se nachází v databázi. [15,16]

1.2.2 Balistika a kriminalistická fotografie

Dalším z důležitých oborů kriminalistiky je balistika, protože s vývojem střelných zbraní se zvyšoval i počet zločinů spáchaných střelnou zbraní. Proto bylo vždy důležité určit, která zbraň byla ke zločinu použita.

První případ, který pomohl k usvědčení pachatele, kdy byla použita střelná zbraň, se odehrál v roce 1794 v Anglii, Usvědčujícím důkazem se stal kousek papíru použitý jako ucpávka prachu v hlavni. S vývojem střelných zbraní se vylepšovala i technika určování zbraně, protože každý výstřel zanechá spoustu kriminalistických stop, jak na nábojnici, tak na střele. Německý chemik Paul Jeserich v roce 1898 poprvé vystřelil zkušební střelu ze zbraně podezřelého, aby pak mohl porovnat rýhy na střele s rýhami v hlavni zbraně a výsledek tohoto

porovnání byl použit jako usvědčující důkaz. V roce 1924 byla v New Yorku založena první vědecká balistická laboratoř a stanovila základy identifikačních metod, které jsou platné dodnes. Výrazným průlomem v balistice bylo použití komparačních mikroskopů, které umožňují pozorovat dva vzorky současně, což v dnešní době výpočetní techniky a elektronických mikroskopů je možné takřka na každém kriminálním oddělení, ve vysokém rozlišení. Samozřejmostí je i databáze zbraní s jejich charakteristickými znaky, které umožňují rychlé porovnání nalezených vzorků z místa činu. [15,16]

Nezastupitelné místo v kriminalistice má kriminalistická fotografie, o které jsme se zmínili výše v souvislosti s A. Bertillonem. Fotografie místa činu jsou nedílnou součástí každého vyšetřování, ať už jde o zachycení polohy mrtvolky, jejího okolí, krevních stop, zranění zjištěná na pitevně, nebo poškozených dveří po násilném vniknutí. Fotografování se od svých počátků v první polovině 19. století až do konce stejného století, stává celkem snadno technicky proveditelné a cenově dostupné. Další vývoj fotografických materiálů umožnil i zachycení objektů v jiných spektrech záření. V roce 1906 přichází fyzik R. Wood s objevem ultrafialového záření, ve stejné době dochází také k širšímu využití rentgenového záření. V dalších letech dochází k vylepšování technických vlastností fotoaparátů, jejich světlosti, možnosti rozlišení atd.. S nástupem digitální fotografie se vše mění, zrychluje, mnohonásobně se zlepšuje rozlišení fotografie a kriminalisté mají fotografie k dispozici ihned v reálném čase. V laboratoři se pak může s fotografií dále pracovat např. ve formě 3D animace, zrcadlení, různých druhů světla, stínu apod.. [17,18]

1.2.3 Odorologie, trasologie a mechanoskopie

Ačkoliv se může obor kriminalistické odorologie zdát velmi mladý, opak je pravdou. Sledování pachové stopy je metoda stará stejně jako doba, kdy lidé domestikovali první vlky, aby se z nich postupem času stali psi a nezbytní pomocníci člověka. Ze začátku psi sloužili jen ke stopování zvěře, ale existují doklady, že se psi používali ke stopování zločinců už v Římské říši ve 3.st.př.n.l.. K policejním účelům jsou psi využíváni od roku 1899 v Belgii a dodnes jsou nezbytnou součástí všech policejních útvarů. V šedesátých letech minulého století přichází v oboru odorologie významná změna, kdy se do praxe zavádějí první pachové konzervy. Pachová konzerva jako důkazní materiál je sklenice, ve které je speciální tkanina, nazvaná aratex, která se přiloží na konkrétní místo či předmět. Zakryje se alobalem, který zamezí úniku pachu. Po 30 minutách se pouze aratex vrací zpět do sklenice. Pes se nevyužívá jen ke sledování stop, ale je schopen vysledovat výbušniny, drogy, toxické plyny nebo třeba povýstřelové zplodiny.

Pro přesnější identifikaci nalezených stop existují detekční prostředky, které pozitivně reagují v jejich přítomnosti. Většinou jsou to detekční trubičky nebo přenosné plynové chromatografy. Chromatografie se stejně jako jiné obory vyvíjí velmi rychlým tempem v závislosti na vývoji technologií celosvětově. Dnešní chromatograf dokáže např. určit složení tekutiny i přes lahev, ve které je uložena. [17,18]

V dávných dobách se odlévaly stopy zvěře jako trofeje či výuková pomůcka, později tato metoda byla převzata i do kriminalistiky, kde pomáhá identifikovat osoby, zvířata nebo věci podle zanechaných stop, např. obuvi, dopravních prostředků. Tato metoda kriminalistiky se nazývá trasologie a jako počátek její kriminalistické historie by se dala označit akce výše zmíněného F. Vidocqa, který odlil do sádry vtisk stopy zanechaný na místě vraždy. Dalším mezníkem ve využití trasologie se stala práce Hanse Grosse „Příručka pro vyšetřující soudce“, kde je tomuto oboru věnován velký prostor. Hlavně studie jednotlivých stop chůze a běhu pomohla trasologii se prosadit mezi uznávané kriminalistické techniky. V současnosti se prosazují nedestruktivní metody zajištění, důkladným zajištěním fotograficky, posléze vytvořením dokonalého odlitku v laboratoři pomocí 3D tiskárny, sejmutím na daktyloskopickou fólii nebo elektrostatickým prašným snímáním, kdy se otisk přenesse na fólii díky prachovým částicím nabitým vysokým napětím. Samozřejmě existuje široká databáze vzorků dezénu pneumatik, podešev obuvi, které díky současné technice umožňují rychlé porovnání vzorků z místa činu. [18,20]

Zejména u majetkových trestných činů se uplatňuje obor kriminalistiky, zvaný mechanoskopie, který se zabývá identifikací, způsobu užití a mechanismu působení nástrojů při trestné činnosti. Tento obor zažil svůj největší rozvoj ve 20. letech minulého století, kdy rapidně stoupl počet vyloupených pokladen a trezorů. Faktu, že každý nástroj použitý při trestném činu zanechává jedinečné vtisky, rýhy, sešinuté stopy a stopy zhmožděné, si samozřejmě všimli policejní orgány i dříve, ale až s příchodem kvalitnějších mikroskopů byli schopni tyto stopy porovnávat s nástroji pachatelů. Tento trend pokračuje i v současnosti, kdy díky digitální fotografii a komparačním mikroskopům jsou policejní orgány schopni odhalit i sebemenší poškození. [17,20]

1.2.4 Mikrostopy a kriminalistická biologie

I přes největší snahu zločinců o dokonalý zločin tato snaha vyjde naprázdno, protože nelze provést zločin bez toho, aby nevznikly mikrostopy a také téměř neexistuje možnost, jak by pachatel mohl tyto mikrostopy po sobě likvidovat. Vyhodnocování mikrostop začalo být

možné až díky rozvoji optické mikroskopie a chemie po druhé světové válce. Od počátečního zkoumání textilních vláken, až po zkoumání různých nečistot na obuvi, oblečení, nátěrových hmot, zemin, kdy velikost zkoumaných částic dosahuje velikosti v řádech milimetrů a menších. Rozvoj této metody se stále rozvíjí s vyspělostí optické a výpočetní techniky a také se stále se rozšiřující databází vzorků např. automobilových laků. Budoucnost tohoto oboru se v současnosti ubírá směrem k nanočásticím, které se již nyní vyskytují v celém našem širokém okolí, ať již v oblečení nebo různých výrobcích. [15,16]

Kriminalistická biologie je klasická kriminalistická disciplína a její vznik se datuje do roku 1901 kdy německý lékař Paul Ullehuth dokázal rozlišit lidskou a zvířecí krev. Do 20. let minulého století se tento obor zabýval jen zkoumáním krve a dalších tělesných tekutin. Až v 50. letech vznikl nový vědní obor molekulární biologie, který znamenal významný posun v identifikaci pachatelů, protože od této chvíle stačilo na místě činu najít jen malou částičku lidského organismu (kousek kůže, slinu na nedopalku cigarety, vlas) a pachatel byl snadno identifikovatelný. V roce 1953 vědci poprvé popsali strukturu DNA, ale k jejímu využití v kriminalistice došlo poprvé až v roce 1984 ve Velké Británii při vraždě malé holčičky, kdy po odebrání tisíců vzorků DNA byl odhalen pachatel této vraždy.

Jako biologické stopy jsou považovány také kosti, které nejdéle odolávají rozkladu, proto je možné je využít ke zkoumání po mnoha letech či staletích. Z kostí lze díky kriminalistické biologii určit, zda jde o ženu či muže, v jakém věku zemřel, jakými trpěl nemocemi, jaké se mu staly úrazy, ze zubů pak lze zjistit poměrně přesně v které oblasti žil. Díky dnešní technice jsme z lebky zemřelého schopni vytvořit super projekci (3D obraz), díky které se zobrazí velmi přesná tvář zemřelého, což lze využít při pátrání po pohřešovaných osobách. [16,17]

1.2.5 Forezní biomechanika a psychologie

V podstatě nejmladší kriminalistickou technikou je forezní biomechanika, protože k jejímu plnému využití dochází až v 70. letech minulého století. Biomechanika je interdisciplinární věda, která se zabývá studiem mechanické struktury a mechanického chování živých organismů a jejich interakce s okolním prostředím. Nejpoužívanější směr biomechaniky je biomechanický obsah trasologických stop-lokomoce. Dále pak extrémní dynamické zatěžování organismu, což jsou situace, kdy dojde k napadení oběti zbraní, rukama nebo jiným způsobem a také nesmíme zapomenout na posouzení pádů obětí z výšky, kdy se hledá odpověď na otázku, zda oběť spadla sama, nebo jí k pádu někdo pomohl. Tato

kriminalistická disciplína se s rozvojem výpočetní techniky posunula významně dopředu. Odpadla tak řada složitých výpočtů, přibyla 3D projekce a počítačové animace, které umožňují snáze identifikovat pachatele a způsob, jakým vykonal svůj zločin. [15,17]

Forenzní psychologie jako kriminalistickou techniku, by se dala datovat od roku 1792, kdy vyšla první odborná díla spojující kriminalistiku a psychologii, protože forenzní psychologie je aplikovanou psychologickou disciplínou, která se zabývá chováním lidí v situacích vymezených zákony. Využití forenzní psychologie není jen v rovině teoretické, lze ji využít v praxi nejen při výslechu, ale lze ji použít i k identifikaci pachatele, při grafologii, rekognici nebo rekonstrukci místa činu. Psychologové jsou dnes cennou součástí vyšetřovacího týmu, kde pomáhají lépe pochopit mysl pachatele a jeho pohnutky. [15,18]

1.2.6 Věda při plánování a organizování vyšetřování

Závěrem je třeba říct, že v tomto stručném výčtu kriminalistických technik je celá řada těch, které jsme si nepředstavili z různých důvodů. Ať už proto, že jsou podobory některé z výše popsaných technik, nebo spíše z důvodu, že tato práce nemá rozsah a ani není zaměřená na tento směr. Proto také zůstala celá řada oborů, které pomáhají v boji proti zločinu blíže nepředstavena. Výčet těchto kriminalistických technik jsme výše popsali z důvodu, že pokud chceme naplánovat vyšetřování tak, aby bylo úspěšné, musíme mít jasnou představu, jaké jsou možnosti našeho týmu na místě činu a jaké informace chceme z místa činu získat. A k tomu nám dopomůže jen dobrá znalost kriminalistických technik a správný instinkt.

2 Pojem, podstata, zásady plánování a organizace vyšetřování používané v současnosti

2.1 Pojem a podstata plánování a organizace vyšetřování

Plánování vyšetřování je specifickou metodou kriminalistické praktické činnosti, která spočívá ve vytváření myšlenkových modulů. Tyto jsou použity v budoucí činnosti policejního orgánu a zajistí kvalitní a efektivní práci policejního orgánu a vedou k dosažení průběžných a konečných cílů vyšetřování.

Organizace vyšetřování spočívá v zajišťování optimálních prostředků a podmínek potřebných pro realizaci a vykonání plánovaných vyšetřovacích a jiných úkonů.

V případě závěrečných verzí jde o specifickou metodu s platností na celý proces trestního řízení. V případě plánování vyšetřování jde spíše o specifickou metodu, která si nechává svou platnost pouze na celý postup při operativně pátracích a vyšetřovacích činnostech.

Podstata myšlenkového procesu při plánování spočívá:

- a) V rozboru a hodnocení informací, které má policejní orgán k dispozici z prvotních úkonů z místa činu, ze zajištěných stop z místa činu, z prvotních výslechů a následné syntézy a vyhodnocení těchto informací. Policejní orgán musí určit vše, co zjistil, co se dozvěděl o vyšetřované události a do jaké míry tyto informace potvrzují nebo naopak vyvracejí jím vytýčené vyšetřovací verze.
- b) V určení problémových situací, tj. - jaká další fakta a okolnosti musí být zjištěny. Určením problémových situací si policejní orgán určuje další směr a cíle své práce a další úkoly vyšetřování a dokazování, které musí splnit.
- c) V určení metod, prostředků a způsobů potřebných k řešení problémových situací.
- d) V hodnocení výsledků realizace své práce.

Princip a podstata v samotném plánování je určení cílů nebo cílových hodnot a případně způsobů jejich dosahování. Při plánování jsou brány v úvahu všechny podstatné vnitřní i vnější faktory ovlivňující úspěšné dosažení cílů nebo cílových hodnot.

V případě, že dojde k tomu, že některé problémové situace zůstanou neobjasněny, samotný cyklus tohoto vyšetřování však pokračuje i nadále, pouze s tím rozdílem, že nový cyklus plánování vyšetřování je pak veden na širším a objektivnějším základu.

Předmětem plánování vyšetřování je vytváření myšlenkových modelů, a to:

- a) Metod, způsobů a prostředků vedoucích ke zjištění, pozorování a fixaci údajů a informací k vyšetřovací události.
- b) Metod, způsobů a prostředků, které vedou k zajištění řešení ostatních úkolů a otázek, které vznikají při vyšetřování trestních činů. Jedná se především o:
 - podněty k zahájení trestního stíhání
 - důsledky vyvozené z vytyčených verzí
 - trestně-procesní otázky vyšetřování
 - otázky zapojení veřejnosti do vyšetřování
 - příčiny a podmínky páchaní trestných činů [13]

2.2 Zásady plánování a organizace vyšetřování

Nejdůležitější podmínkou pro splnění funkcí a cílů plánování je dodržení těchto hlavních zásad:

1. Efektivnost plánování: ideálně sestavit takový plán vyšetřování, aby docházelo k co nejkratšímu a nejefektivnějšímu plnění daného plánu, a to za vynaložení minimálního času, sil a prostředků.
2. Individuální plánování: adekvátní plán, který zohledňuje individuální potřeby vyšetřování tak, aby byla zajištěna jejich nejvyšší efektivnost a výkonnost.
3. Dynamičnost plánování: soustavná aktualizace vypracovaného modelu činností s přihlédnutím ke skutečným výsledkům jeho realizace, nově vzniklým verzím nebo pozměněným v důsledku hodnocení těchto výsledků, nově vzniklým intuitivním domněnkám policejního orgánu, novým úkolům a potřebám vyšetřování konkrétního případu. [13,14]

2.2.1 Efektivnost plánování a organizace vyšetřování

Základem plánování a organizování vyšetřování je efektivnost daných úkonů a pracovníků, kteří tyto úkony provádějí. Efektivnost můžeme všeobecně definovat jako účinnost vložených zdrojů a užitek jimi získaný. Jedná se o poměr výstupů a vstupů určité činnosti.

V rámci činnosti vyšetřování se dá říci, že efektivnost a kvalita práce policejních orgánů při plnění daných úkolů vyšetřování se projevuje ve sledovaných ukazatelích, jakými jsou například rychlost zpracování trestných věcí, v počtu vrácených trestných věcí k došetření. Dále to jsou úspěšnost a počet domovních prohlídek, zajištění hodnot pro náhradu škody, počet zrušených usnesení a počet přizvaných znalců. Je však potřeba velmi citlivě definovat případy podle náročnosti dané věci. Kategoricky však můžeme říct, že na efektivnost a kvalitu práce policejního orgánu má nejvíce podstatný vliv úroveň řídicí a organizační práce řídicích pracovníků.

U každého policejního orgánu dochází v jeho činnosti k řízení a organizování práce. Máme tak na mysli jak vnitřní stránku řízení (vnitřní vztahy), tak i vnější stránku řízení (vnější vztahy).

Strukturu práce policejního orgánu můžeme rozdělit následovně:

- a) skupina zatíženosti: 40 % - je to skutečná práce policejního orgánu spojená s konkrétním vyšetřovaným případem trestné činnosti
- b) skupina zatíženosti: 20 % - je to organizační práce spojená s vyšetřováním trestných činností
- c) skupina zatíženosti: 15 % - je to organizační práce, která není spojená s vyšetřováním
- d) skupina zatíženosti: 11 % - je to práce spojená s technickými úkony
- e) skupina zatíženosti: 14 % - je to práce, která není spojená s efektivní činností policejního orgánu [13]

Z daného rozdělení můžeme říci, že pouze 86 % práce policejního orgánu je produktivní pro daný případ. Pokud si vezmeme statistiku vražd skutečně zjištěných na území ČR za rok 2019, zjistíme, že pouze 77,4 % případů bylo objasněno. Nabízí se nám tedy otázka – kdybychom vzali zbývajících 14 % neefektivní činnosti policejního orgánu a použili bychom

alespoň 7 % na efektivní úkony spojené s vyšetřováním trestné činnosti, zda by se nám navýšil počet objasněných případů nebo nikoliv a zda toto číslo je maximální možné za daných okolností. [9,24]

Mezi podmínky, které ovlivňují efektivnost a kvalitu práce v pozitivním slova smyslu ve vyšetřování jsou:

- 1) osobní plánování policejního orgánu, a to: denně, týdně a měsíčně
- 2) materiální podmínky potřebné pro to, aby každý policejní orgán měl vlastní kancelář, a to z důvodu:
 - tajného vyšetřování
 - psychologických kontaktů policejního orgánu s osobami, které jsou zúčastněné na vyšetřování konkrétního případu
 - nerušení při práci ze strany jiného policejního orgánu, při plnění vlastních úloh ve vyšetřovaných případech a naopak
- 3) organizace pracovního dne policejního orgánu
- 4) zabezpečení technických prostředků potřebných ve vyšetřování

Je prokázáno, že od nástupu do práce výkonnost práce policejního orgánu stoupá, a to první dvě hodiny, potom do čtvrté hodiny nastává určitý pokles. Po obědové přestávce opět první dvě hodiny výkonnost v práci stoupá a potom po čas 7. a 8. hodiny je výkonnost práce policejního orgánu nižší. Na základě uvedených skutečností se jeví účelné, aby si policejní orgán plánoval svojí práci tak, aby v čase, kdy je jeho výkonnost nejvyšší, vykonával ty nejnáročnější úkony a v čase, kdy jeho výkonnost je na nízké úrovni, vykonával organizačně-technické úkony a opatření, které nevyžadují plnou pozornost. [9]

Na výkonnost práce má určitý vliv také:

- nespokojenost a problémy v osobním a rodinném životě
- psychické klima v pracovním kolektivu
- porušování disciplíny pracovníky kolektivu
- složitost vyšetřovaného případu

- cesta do práce a ostatní okolnosti

Pro efektivní a kvalitní práci policejního orgánu musí velitel vyšetřovací skupiny vytvářet po organizační a obsahové stránce potřebné podklady. Jde především o následující otázky:

- 1. Prověrka trestných věcí, které jsou ve vyšetřování:** např. prověřování rozhodnutí policejního orgánu, podrobnost a znalost právních předpisů. Všechna tato činnost musí vést ke kvalitě a efektivnosti práce policejního orgánu, ale i ke včasnému přijímání opatření ve vztahu k vyšetřovanému případu.
- 2. Uložení pokynů policejního orgánu ve vyšetřování**
- 3. Organizování týmové práce v procesu vyšetřování:** je vždy určený vedoucí policejní orgán týmu, který řídí celý tým a organizuje vyšetřování. V tomto případě je oprávněn dávat každému policejního orgánu úkoly ve vyšetřování daného případu. Pro efektivnost a kvalitu vyšetřování velmi složitého případu je potřeba do pracovního týmu přidělit ty nejzkušenější policejní orgány. Na vedoucí pozici určit jednoho z nejlepších organizátorů a zároveň ho osvobodit od veškerých ostatních povinností tak, aby se mohl naplno věnovat danému případu a vedení určeného týmu. Dále je potřeba věnovat vysokou pozornost analytické činnosti v týmové práci, která má velmi velký vliv jak na rychlost, tak na kvalitu vyšetřování. Ještě efektivnější se jeví pravidelně vykonávat analýzu dlouhodobé zátěže pracovníku a následně poté provést reorganizaci funkčních míst mezi danými pracovníky v týmu, a operativně tak reagovat na různé situace vzniklé během vyšetřování.
- 4. Organizování pracovních porad a odborně-zdokonalující školení:** Pracovní porady se pořádají s předem vypracovanými plány, proto se musí vedoucí týmu vždy před poradou důkladně připravit a operativně poté řešit i případně vzniklé problémy a potíže. Plánované odborně-zdokonalující školení se pořádají podle předem připraveného plánu. I v tomto směru je nutné mít předem připravené podklady. Jeví se efektivní speciální přípravy policejních orgánů na konkrétní případ, který by mohl nastat, avšak na toto se v praxi často zapomíná a zpomaluje se tímto efektivnost a rychlost vyšetřování. [9]

2.3 Plánování a organizace vyšetřování při použití metody týmového vyšetřování

Metoda týmového vyšetřování není vždy efektivnější než vyšetřování, které provádí jeden policejní orgán.

Týmová metoda se doporučuje zejména při vyšetřování:

1. Případy s množstvím útoků nebo s větším množstvím pachatelů.
2. Případy, u kterých se vyšetřování vyznačuje velkou taktickou náročností.
3. Případy, u kterých existuje velký společenský zájem a nátlak na rychlé ukončení vyšetřování.

Každý člen vyšetřujícího týmu si zachovává procesní samostatnost. Pokyny vedoucího vyšetřovacího týmu se nesmí dotknout procesní samostatnosti členů týmu při provádění přidělených vyšetřovacích úkonů. Proto by se jeho pokyny měly týkat pouze organizačních a kriminalistických aspektů vyšetřovaných úkonů. Naprosto nezbytná je složitá výměna informací. Množství poskytnutých informací v každém jednotlivém případě závisí na konkrétních okolnostech a podmínkách vyšetřované události. [13]

Praxe plánování a organizování vyšetřování při použití metody týmového plánování ukazuje tři hlavní směry této činnosti:

- a) Pokud má člen týmu vyšetřovat sám některý samostatný skutek vyšetřovaného případu, plánování a organizování jeho činnosti se výrazně neliší od případu samostatného vyšetřování.
- b) Má-li člen týmu provést vyšetřovací úkon, není-li podmíněn nebo závislý na některých dalších úkonech, tak se plánování a organizování tohoto úkonu taktéž výrazně neliší od plánování jednotlivých vyšetřovacích úkonů.
- c) Pokud má některý člen týmu provádět jeden nebo více vyšetřovacích úkonů, které navazují, souvisejí nebo jsou provedeny současně s jinými vyšetřovacími úkony, musí se při plánování a organizování těchto úkonů přihlížet k těmto okolnostem a dodržovat pokyny vedoucího vyšetřovacího týmu, týkající se těchto okolností.

Kriminalistické a metodické pokyny vedoucího vyšetřovacího týmu by neměly být příliš podrobné nebo pro členy vyšetřovacího týmu svazující tak, aby tím nebyla nijak omezena iniciativa a aktivnost členů vyšetřovacího týmu. Proto by tyto pokyny měly mít spíše charakter doporučení.

Stejný význam jako plánování má při týmovém vyšetřování také organizace práce týmu jako celku, ale také organizační pokyny vedoucího vyšetřovací skupiny.

Vedoucí policejní orgán zejména:

- plánuje a eviduje hlavní směr a zaměření, jakým se vyšetřování má řídit a stanoví, které úkony, jakým členem mají být provedeny a v jaké lhůtě
- kontroluje, zda členové vyšetřovacího týmu plní plánované vyšetřovací úkony a provádí stanovené organizační opatření
- zajišťuje vzájemnou informovanost členů týmu o celkovém postupu vyšetřování [13]

2.4 Druhy plánování a organizace vyšetřování

Druh činnosti, které se plánování týká, by mělo být základním klasifikačním kritériem v trestním řízení.

Z tohoto hlediska lze při vyšetřování trestních činů rozlišovat tři základní druhy plánování:

1. Plánování a organizace vyšetřování jednotlivých případů trestních činů.
2. Plánování a organizování vyšetřování jednotlivých vyšetřovacích úkonů.
3. Celkový (kalendářní) plán práce policejního orgánu. [13]

2.4.1 Plánování a organizace vyšetřování jednotlivých případů trestných činů

Rozlišuje tři etapy:

1. Plánování a organizace práce v počáteční etapě vyšetřování:

Každé vyšetřování trestného činu začíná vyhodnocením podnětů k zahájení trestního stíhání.

Úkony prováděné v této počáteční etapě spočívají:

- Ve zjištění skutečností, které nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin a na jejich základě zahájení trestního stíhání podle § 160 trestního řádu č. 141/1961 Sb. [19]
- V případě, že bylo zahájeno vyšetřování, dochází k určení cílů činnosti policejního orgánu bezprostředně po zahájení vyšetřování.

Ke splnění těchto dvou úkolů směřuje i plánování a organizace vyšetřování. V této fázi vyšetřování bývají informace o vyšetřované události často neúplné a kusé. Avšak i přesto umožňuje jejich zkoumání, hodnocení a porovnávání se zkušenostmi z vyšetřování analogických trestních činů, aby v myšlení policejního orgánu došlo k vzniku určitého obecného schématu události ve formě pravděpodobných závěrů (verze):

- vražda nebo sebevražda nebo nešťastná náhoda: vznik takových verzí vyvolávají v myšlení policejního orgánu určité obecné schéma (model) činnosti, například u vraždy:
 - ohledání místa nálezů těla
 - ohledání těla na místě činu
 - pitva
 - úkony k nalezení vražedné zbraně

Význam těchto událostí a činností spočívají hlavně v tom, že nastíní problémovou situaci.

Mezi neodkladné úkony patří především úkony, které jsou prováděné před nebo po zahájení trestního stíhání, směřující:

- k tomu, aby se velmi rychle a bezprostředně zabránilo poškození nebo zničení stop a jiných důkazů
- k tomu, aby se podezřelému nebo obviněnému zabránilo vyhnout se trestnímu řízení [13]

Příklady některých neodkladných úkonů:

1) Ohledání:

- „Je to specifická kriminalistická metoda, která je založena na bezprostředním pozorování, empirickém zkoumání, hodnocení a dokumentaci materiální situace nebo

stavu objektů mající vztah k vyšetřované události za účelem jejich poznání, zjištění stop a jiných věcných a listinných důkazů, jakož i dalších informací důležitých pro zajištění skutkového stavu a rozhodnutí v trestní věci.“ [13]

- Smyslem ohledání je odhalení odlišností v materiálním prostředí, které jsou zrcadlením zkoumané události, jejich vzájemné souvislosti a podmíněnosti a dešifrování jejich obsahu.
- Negativní okolnost je okolnost, která by tam měla být a není, či tam je a neměla by tam být.

- **Druhy ohledání:**

- 1) **Podle charakteru ohledávaných objektů:** rozlišuje ohledání a) místa činu, b) mrtvoly, c) předmětů, d) stop, e) dokumentů, f) zvířat, g) míst, která nejsou místem činu, h) těla živé osoby (pro nás je primární ohledání místa činu)

- 2) **Ohledání místa činu:** je to ohledání určité části území, místnosti, nebo jiné části prostoru, kde došlo k vyšetřované události. Zde zapadá také ohledání předmětů a dokumentů, ale pouze se na uvedeném místě nacházejí. Situace na místě činu je odrazem vyšetřované události, z níž je možno usuzovat na její příčinu a průběh.

- **Stadia ohledání místa činu:**

- a) **Statické ohledání:** zde se uplatňují metody přehledné a orientační prohlídky, při které se předběžně zkoumá situaci, probíhá seznámení se s polohou, rozlohou, terénem a objekty ohledání a stanovení postupu a způsobu ohledání.

- b) **Dynamické stadium:** zkoumá objekty nacházející se na místě činu již se detailně zkoumají a zajišťují se stopy. Zkoumáním a zajišťováním stop dochází k pohybu a tím ke změně původní struktury materiální situace.

- **Základní taktické zásady ohledání:**

- 1) **Řízení ohledání jediným vedoucím**

- 1. Neodkladnost ohledání:** ohledání má být provedeno bezprostředně po získání informace o tom, že došlo k události, která má být prověřena.
- 2. Neopakovatelnost ohledání:** opakované ohledání se provádí pouze v případech, kdy prvotní ohledán nebylo řádně a kvalitně provedeno.
- 3. Nezastupitelnost ohledání:** bezprostřední pozorování a získávání informací o situaci na místě činu a o stavu objektů, jež jsou odrazem vyšetřované události, není možno nahradit jiným úkonem. [13]

- Ohledání se řídí podle zákona č. 141/1961 Sb., oddíl sedmý, Trestního řádu [19]

2) Domovní prohlídka:

- je to úkon, který slouží k zajištění věc nebo osoby, důležité pro trestní řízení. i přesto, že se jedná o zásah do nedotknutelnosti obydlí, tak při dodržení všech zákonných podmínek podle čl. 12 odst. 2 Listiny základních práv a svobod je přístupný.
- Právně je upraven v §82-85 trestního řádu. [19]
- Důvody domovní prohlídky, prohlídky jiných prostor a prohlídky osob podle §82 trestního řádu:
 - Domovní prohlídku můžeme vykonávat pouze tehdy, je-li důvodné podezření, že v bytě nebo v jiném prostoru sloužící pro bydlení nebo obydlí se nachází osoba důležitá pro trestní řízení.
 - Z důvodu uvedených v prvním bodě lze vykonávat prohlídku i prostor nesloužících k bydlení a pozemků, pokud nejsou veřejně přístupné.
 - Osobní prohlídku lze vykonávat, pokud je důvodné podezření, že osoba má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.
 - U osoby zadržené nebo u osoby, která byla zatčena nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku také tehdy, je-li zde podezření, že má tato osoba u sebe zbraň nebo jinou věc, již by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí. [19]
- Na příkaz předsedy senátu nebo soudce vykonává domovní prohlídku policejní orgán. [19]

Jestliže potřeba uskutečnit neodkladné úkony nastane ihned v počáteční etapě vyšetřování, označují se jako prvotní neodkladné úkony. Činnosti, které policejní orgán vykonává při realizaci těchto úkonů, musí být velmi soustředěné, energetické, rozvážné, ale především

včasné. V této etapě vyšetřování by měly v činnosti policejního orgánu převládat jeho subjektivní vlastnosti, jako jsou zkušenosti nebo organizační schopnosti, jelikož v této etapě převládá organizační stránka. [13]

Úkony prověřovací a zajišťovací, včetně vytváření kriminalistických verzí:

1) Zadržení podezřelého:

- „Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu, nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné k zajištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba policejnímu orgánu omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.“ [19]
- Policejní orgán po zadržení osobu vyslechne a o výsledku sepíše protol.
- Zadržený podezřelý má právo na to, aby jeho přivolaný obhájce byl přítomen při jeho výslechu. [19]

2) Kriminalistické verze:

- Kriminalistická verze je metoda poznání využívaná policejním orgánem za účelem poznání a dokázání objektivní pravdy o trestném činu. Podstatou kriminalistických verzí je vyvození a prověření všech domněnek o dosud neznámých jednotlivých faktech a vztazích vyšetřované události. Každá tato domněnka je jedním z reálně možných vysvětlení dosud známých faktů a okolností případu.
- **Celý postup by se dal zařadit do tří etap myšlení ve formě kriminalistických verzí:**
 - a) Nashromáždění faktického materiálu, jeho analýza a hodnocení
 - b) Vyvození a formulace domněnek, které tvoří základy kriminalistických verzí
 - c) Určování důsledků, které nastaly nebo mohou nastat v případě, že se kriminalistické verze potvrdí a prověrka existence těchto důsledků.
- **Lze rozlišit dvě varianty kriminalistických verzí:**
 - a. Vytyčování dílčích kriminalistických verzí o chybějících člancích struktury způsobu spáchání na základě částečné znalosti této struktury a na základě analogie vyvozené obecné zkušenosti. Způsob spáchání je zde předmětem této verze. Takto vytyčená verze se poté stává podkladem pro vyvození důsledků z ní plynoucích a pro jejich následnou prověrku.

- b. Vytyčování verzí o dosud neznámých faktorech, které determinovaly způsob páchaní. Největší vliv zde má to, že dosud není znám pachatel
- Verze vytyčené na základě informací, získaných o místě činu, o situaci na místě činu a ze stop na místě činu (u vražd):
 - **Ve vztahu k místu činu policejní orgán musí zjistit:**
 - a) Proč se na tomto místě zdržovala oběť?
 - b) Proč si toto místo zvolil pachatel?
 - Odpověď na tyto otázky může být podkladem k vytyčení různých verzí. [10]
- Druhy kriminalistických verzí-klasifikace:

V kriminalistické teorii i praxi se používá ustálení dělení kriminalistických verzí a to podle:

- 1) Subjektu vytyčení (vyšetřovací, operativně-pátrací, pátrací, soudní, expertní verze a verze státního zástupce a verze obhajoby)
- 2) Podle obsahu (obecná, dílčí verze a verze ke znakům skutkové podstaty trestného činu)
- 3) Podle doby vytyčení (počáteční a následné verze)
- 4) Typické verze
- 5) Další verze: v teorii se rozeznávají dále např. verze obviňující a ospravedlňující, dále např. verze pozitivní a negativní

Odkladem těchto úkonů hrozí nebezpečí z prodlení. [13]

Značná pozornost je věnovaná otázkám pátrání „po horké stopě“, avšak to je podmíněno:

- a) nutností dosáhnout minimální doby, která uplyne mezi spácháním trestného činu, jeho odhalením a následným zjištěním a zajištěním osoby podezřelého
- b) zvláštnosti technické situace, za které probíhá prvotní plánování a provádějí se prvotní a neodkladné úkony [13]

2.Plánování a organizace práce ve střední etapě vyšetřování:

Plánování a organizace vyšetřování pokračuje hodnocením a logickým zpracováním nově získaných informací, jejich význam se určuje srovnáváním s vytyčenými verzemi a vzniklými problémovými situacemi.

Po tomto srovnání vyšetřování se stanoví:

- a) které problémové situace nebo jejich části byly vyřešeny, nebo které naopak zůstaly neobjasněny
- b) které vyšetřovací verze jsou novými informacemi potvrzeny nebo naopak vyvráceny

Z těchto vybraných situací zjistíme:

- které znaky skutkové podstaty vyšetřovaného trestního činu se podařilo zjistit a v jakém rozsahu
- které znaky skutkové podstaty zatím nebyly zjištěny, nebo které z nich byly zjištěny alespoň částečně

Zjištění okolností vyšetřovaného trestního činu nelze dosáhnout pouze jedním cyklem plánování (hodnocení získaných údajů – plánování – realizace – hodnocení získaných výsledků). Z tohoto důvodu musí policejní orgán ve střední fázi vyšetřování pokračovat v opakování těchto cyklů do té doby, dokud nezíská dostatečný podklad k vyloučení obecných verzí kromě jedné jediné.

V této fázi je důležité, zda se obvinění přiznává či odmítá obvinění, toto se zpravidla ukáže při výslechu. [13]

Výslech:

- Je to proces získávání a dokumentování výpovědí svědků a obviněných o trestněprávně relevantních okolnostech trestných činů, který se uskutečňuje podle zákonných předpisů (zejména podle trestního řádu)
- **Druhy výslechu**
 - Podle procesního postavení vyslychaných osob rozlišujeme výslechy:
 - a. Svědka (§ 101-103)
 - b. Obviněného (§ 91-93)

- c. Podezřelého (§ 76)
 - d. Obžalovaného (§ 207 a 208)
 - e. Znalce (§ 108) [13,19]
- **Formulace výpovědi:**
 - Výpověď se formuluje v těchto etapách:
 1. Vnímání (příjem informací)
 2. Zapamatování
 3. Reprodukce
- **Příprava výslechu:**
 - Analýza materiálů
 - Analýza osobnosti vyslychaného
 - Stanovení doby a místa výslechu
 - Předvolání a předvedení k výslechu. Účastníci výslechu
 - Plán výslechu
- **Základní taktické postupy výslechu:**
 - Formování kontaktu vyslychajícího a vyslychaným
 - Analýza výpovědi v průběhu výslechu
 - Pomoc vyslychanému
 - Působení na vyslychaného, aby nevyprávěl lživě [13,19]
- **Konfrontace:**
 - Je to současný výslech dvou již vyslechnutých osob, jejichž výpovědi se neshodují a tento rozpor nejde vyjasnit jinak.
 - Konfrontaci lze provést mezi dvěma svědky, obviněnými, nebo mezi svědkem a obviněným.
 - V rámci přípravy ke konfrontaci je nutné si vyjasnit, které rozpory ve výpovědi musí být vyjasněny, které otázky mají být položeny a v jakém pořadí.

- Nejdříve se kladou otázky té osobě, jejíž výpověď je v souladu s ostatním důkazy.
- Jestliže konfrontovaná osoba mění svou původní výpověď je vhodné konfrontaci přerušit a provést oddělený výslech této osoby. [13]
- **Rekognice:**
 - Je to vyčleňování informace z paměťové stopy.
 - Subjektem rekognice je zpravidla svědek.
 - Objektem rekognice jsou osoby, věci a zvířata.
 - Cílem rekognice je identifikace určitého objektu.
 - Druhy rekognice:
 - I. Podle druhu objektu:**
 - a. Rekognice osob
 - b. Rekognice věcí
 - c. Rekognice zvířat
 - II. Podle identifikačních polí:**
 - a. Rekognice podle anatomicko-morfologických znaků a podle vnějších znaků
 - b. Rekognice podle funkčních a dynamických znaků (podle např. hlasu a řeči, chůze)
 - III. Podle původnosti objektů:**
 - a. Rekognice objektu in natura
 - b. Rekognice objektu podle jeho kopie
 - IV. Podle toho, zda ztotožňující osoba zná objekt rekognice z dřívějších dob:**
 - a. Rekognice známého objektu
 - b. Rekognice neznámého objektu
 - **Příprava rekognice:**
 - Výslech ztotožňující osoby před rekognicí

- Výběr a příprava objektů rekonice
- Provést rekonici včas
- Výběr a příprava subjektů rekonice
- Neukázat ztotožňovaný objekt nebo jeho kopii znovu poznávající osobě před rekonici
- Neopakovat rekonici
- Připravit dokumentaci rekonice
- **Taktika provádění rekonice:**
 - Předvádět objekty zpravidla současně a ve skupině
 - Předvádět mezi přivzatými objekty zpravidla jediný ztotožňovaný objekt
 - Dodržet logický sled dílčích aktů při rekonici [13]

Ve střední etapě vyšetřování můžeme také přizvat znalce, zde se řídíme §105 trestního řádu. [19]

3.Plánování a organizování práce v závěrečné etapě vyšetřování: podstatu v závěrečné etapě vyšetřování tvoří dokazování zbylé verze.

Na základě všestranného hodnocení zbylé verze musí policejní orgán určit zejména:

- a) zda byly zjištěny všechny okolnosti tvořící znaky skutkové podstaty trestného činu
- b) zda okolnosti tvořící znaky skutkové podstaty trestného činu a okolnosti, které jsou důležité pro další postup trestního řízení, byly náležitě dokázány

Výsledky činnosti policejního orgánu v průběhu celého vyšetřování konkrétního případu jsou zhodnoceny v návrhu na konečné opatření. [13]

2.4.2 Plánování a organizace jednotlivých vyšetřovacích úkonů

1. Plánování a organizování přípravy vyšetřovacích úkonů řeší primárně tyto otázky:
 - cíl plánovaného úkonu musí vždy směřovat k řešení buď některých otázek předmětu dokazování, nebo některých otázek předmětu vyšetřování, a to zajištěním nových, neznámých faktů a okolností o vyšetřované události, jejichž existenci však policejní

orgán pouze předpokládá, nebo zjištěním faktů a okolností, které by prověřily a dokázaly pravdivost již zjištěných skutečností

- všechny informace, které mohou mít jakýkoliv vliv na správný průběh úkonu nebo na volbu těch nejefektivnějších taktických způsobů jeho provádění
- osoby, které musí být přítomny úkonu, jejich úlohy, formy a způsoby účasti na úkonu
- místo a doba trvání úkonu (většinou úkon provádí policejní orgán na svém pracovišti, mimo své pracoviště provádí policejní orgán úkony jen zcela výjimečně). Doba provádění úkonu určí policejní orgán s ohledem na taktické zásady postupnosti úkonů. Policejní orgán musí vždy vycházet z významu úkonu, a to podle toho, jaké mohou mít výsledky provedení úkonu vliv na vyšetřovanou věc jako celek. Přednostně by měl policejní orgán plánovat a provádět úkony, které zabrání pachateli pokračovat v trestné činnosti, nebo v rozšiřování škodlivých následků trestného činu. Dále se musí přednostně plánovat úkony, které zabrání v poškození, odstranění nebo zničení stop na místě činu. Poté policejní orgán plánuje úkony, které zaberou nejdelší časové období. Doba trvání úkonu se určí vymezením pracovní doby potřebné k jeho provedení a stanoví se odhadem podle zkušeností, nebo výpočtem s menší nebo větší pravděpodobností. Úkony by měly být plánovány tak, aby byly události zjišťovány v jejich logickém vývoji.
- Operativně pátrací úkony a jiné úkony, které by měly být prováděny zároveň s plánovaným vyšetřovacím úkonem, nebo ihned po něm
- technické prostředky a pomůcky, které by měly být použity v průběhu úkonu. Zároveň policejní orgán řeší otázku, zda tuto techniku použije sám nebo si přizve technika [10]

2. Plánování průběhu vyšetřovacích úkonů:

- rozsah tohoto plánování závisí na druhu úkonu na tom, zda v jeho průběhu budou použity existující důkazy, nebo zda musí být vytvořeny nějaké určité podmínky apod.. Tyto otázky musí policejní orgán většinou řešit podle zjištěných okolností přímo na místě. Úplně jiná situace nastává například u výslechu, kde si policejní orgán může předem naplánovat celý průběh. V tomto případě má čas i možnost si předem studovat osobu pachatele nebo zjištěné skutečnosti.

3. Plánování způsobu zajišťování výsledků vyšetřovacích úkonů:

- v jeho průběhu by měl policejní orgán pouze kontrolovat, zda všechny technické prostředky, které byly připravené k zajištění výsledků úkonů, jsou dostačující.

Formy plánování jednotlivých úkonů jsou závislé na očekávané složitosti úkonu. U jednoduchých úkonů se může policejní orgán spokojit s myšlenkovým plánem,, v hlavě“, nebo v naprosto neformálních jednoduchých poznámkách. Při složitějších a náročnějších úkonech se doporučuje pro přehlednost sestavit písemný plán v podobě schématického grafického zobrazení úkonu. [13,14]

2.4.3 Celkový (kalendářní) plán práce policejního orgánu

Tento plán není žádným mechanickým souhrnem plánovaných úkonů a opatření, avšak jeho sestavením může policejní orgán získat přehled a prověřit si, zda byly při plánování jednotlivých trestních činů dodrženy všechny taktické zásady vyšetřování.

Podstata a cíl celkového plánu spočívají ve vypracování takového modelu činností, který by zajišťoval:

1. Propojení plánovaných úkonů a opatření v jednotný celek, který směřuje k dosažení rovnoměrně probíhající činnosti bez jakéhokoliv vypětí nebo nárazovosti.
2. Maximální a racionální využití pracovní doby. Již dříve zmíněná efektivnost práce podle pracovní doby se dala také vyjádřit jako klesající křivka. Každý policejní orgán by měl znát křivku svých pracovních schopností a efektivnosti práce.
3. Vytváření rezervního času pro nově naplánované nebo nečekané úkony.

Celkový plán práce by měl obsahovat jak náplň jednotlivých pracovních dní, tak pracovní náplň na delší časový úsek. [3,13]

2.5 Formy plánování

Plánovat a předem promýšlet musí policejní orgán každý vyšetřovaný případ a každý vyšetřovací úkon, který hodlá provést.

Písemný plán musí policejní orgán sestavit pouze při složitějších případech, nebo pokud se na uskutečňování plánované činnosti podílí více osob. Forma plánu je materializace ideálního, v myšlení policejního orgánu již vzniklého modelu jeho budoucí činnosti. Ve větší části případu jde o grafické vyjádření tohoto modelu.

Poznámky policejního orgánu o plnění plánu by měly obsahovat přehledné informace o tom, co a za jaké období bylo vykonáno v jednotlivé věci nebo za jednotlivé časové období.

[3]

3 Inovační metody

3.1 Sledovací systém policistů

GPS přispívá ke zlepšení koordinaci a monitorování toho, kde se policisté a policejní vozidla nacházejí. Tento systém by mohl pomoci účinněji reagovat na nově vzniklé události. V našem případě by tato metoda mohla pomoci k monitorování pohybu policejních orgánů a tímto způsobem by vedoucí vyšetřovací skupiny mohli lépe a efektivněji rozdávat úkoly a úkony a pracovat s týmy v terénu. Podle statických údajů z USA pouze 4 % příslušníků policejních složek je monitorováno GPS systémem, což ukazuje na velké rezervy tohoto systému. O využití této metody v České republice se mi bohužel nepodařilo zjistit žádné informace. [23]

3.2 Sdílení informací

Další metoda, která by mohla přispět ke zvýšení efektivity vyšetřovacího týmu, jsou sdílené poznámky přímo v mobilním telefonu všech členů vyšetřovacího týmu, takže by kterýkoliv z členů týmu měl kdekoliv v terénu přehled o posunu ve vyšetřování a mohl tak upravit svou činnost podle aktuálních informací. Výsledky svědků/podezřelých v terénu by se mohly ubírat aktuálním směrem a odpadly by opakované výjezdy, nebo by se policejní orgány mohli při těchto pátráních soustředit na konkrétní věci, místa, stopy a zvýšila by se šance, že případné stopy nebudou zničeny.

3.3 Šablona pro plánování a organizování vyšetřování

Vyšetřovací šablona by měla podobu počítačové aplikace pro jednotlivé vyšetřované skutky (dopravní nehodu, vloupání, vraždu), která by byla přednastavená tak, aby jednotlivé kroky na sebe navazovaly, tak jak je tomu v teorii. Dále by v každém kroku byly k dispozici „menu“ s nabídkou jednotlivých vyšetřovacích metod, které se vztahují k danému vyšetřovacímu kroku. Tím by se mohlo celé vyšetřování zrychlit a zefektivnit, protože policejní orgán by nemusel přemýšlet nad tím, jak postupovat dál a šablona by mu byla jakýmsi „průvodcem“ celého vyšetřování, „podsouvala“ by mu nápady a policejní orgán by se mohl více soustředit na vyhodnocování zjištěných faktů. [9,13]

Praktická část

4 Zvolené metody zpracování průzkumu

Cíl průzkumu a stanovení hypotéz:

Je potřeba si stanovit hypotézy, které jsou konkrétnější než zkoumaný problém a v podstatě vedou celou linii průzkumu.

Slovník spisovné češtiny uvádí, že hypotéza je obecný výrok (předběžná domněnka) či výpověď, jejíž platnost či věrohodnost se předpokládá, a která je formulovaná tak, aby ji bylo možné potvrdit nebo vyvrátit. Tento výrok je o vztahu mezi jevy nebo jejich určitými stránkami. [4]

V Sociologickém slovníku se Jandourek vyjadřuje, že hypotéza je empiricky ověřitelná výpověď, která připisuje určité vlastnosti, hovoří o souvislostech dějů či o jejich důsledcích, které konstatují existenci pravidelné zákonitosti. [8]

Zdroj pro formulování hypotéz může být:

- Praktické zkušenosti jedince, skupin či populace z dřívější doby.
- Teoretické znalosti získané studiem problému.
- Explorativní výzkum – zde jsou informace získávány z výpovědí sledovaného objektu.

Smyslem hypotéz je jejich potvrzení či vyvrácení. Ty usnadňují interpretaci výsledků a jsou důležitým základem výzkumníkovy doporučení.

U kvantitativního výzkumu je nutné hypotézu potvrdit měřením. Objektem měření jsou veličiny a výsledkem jsou kvantify. Kvantity jsou kvantitativní hodnoty, které jsou vyjádřeny číslem. Podmínkou měření je měřitelnost hypotéz.

Hypotéza může vyvrátit danou teorii, pak je možné vybudovat teorii novou. K vytvoření nové teorie je potřeba využít získaná empirická data.

„Zlatá pravidla hypotéz“ podle P. Gavory:

1. Hypotéza je tvrzení. Vyjadřuje se oznamovací větou. Na konci výzkumu musíme toto tvrzení přijmout (je to pravda) nebo vyvrátit (není to pravda).
2. Hypotéza vyjadřuje vztah mezi dvěma proměnnými.

3. Hypotéza se musí dát testovat (empiricky zkoumat). Její proměnné se musí dát změřit nebo kategorizovat. [6]

Díky formulaci hypotéz víme, jakým způsobem se bude hypotéza potvrzovat nebo vyvracet. U hypotézy, ve které se hovoří o rozdílech, se použijí statistické metody na zjištění významných rozdílů. [6]

4.1 Techniky průzkumu

4.1.1 Rozhovor

Rozhovorem „výzkumník sleduje nejenom obsah sdělení (fakta o určitém jevu), nýbrž i respondentovy názory a postoje týkající se zkoumaného jevu. Vedení rozhovoru je uměním i vědou zároveň a klade značné nároky na osobu tazatele. Ten by měl být vysoce citlivý, empatický, disciplinovaný a měl by se umět koncentrovat.“

Rozhovoru se dává přednost před dotazníkem pokud:

- hledáme bezprostřední, osobní, nebo důvěrné odpovědi,
- pokud osoby mají problém se čteným a psaným slovem – malé děti, osoby se zrakovými potížemi, osoby s nedostatečnou gramotností atd.,
- pokud se předpokládá, že návratnost dotazníků bude velmi malá.

Druhy rozhovoru:

1. **Strukturovaný** – otázky a alternativy odpovědi jsou pevně dány, je to ústní dotazník, časově méně náročný.
2. **Nestrukturovaný** – umožňuje volnost odpovědi, které se obtížně vyhodnocují.
3. **Polostrukturovaný** – zde se respondentovi nabídnou alternativy odpovědi, na které se poté výzkumník ptá a žádá objasnění, či vysvětlení. Nároky na výzkumníka jsou u tohoto typu rozhovoru vysoké.

U rozhovoru musí výzkumník získat důvěru dotazovaného a souhlas se záznamem. Respondent snáze odpovídá na otázky týkající se přítomnosti. Otázky, které směřují více do respondentovy minulosti, mohou být zkreslené a idealizované kapacitou paměti. Na druhou stranu otázky týkající se budoucnosti jsou spekulativní a odpovědi nejsou příliš spolehlivé. Otázky týkající se minulosti a budoucnosti respondenta je vhodné zařadit, pokud jde

výzkumníkovi o poznání postojů, pocitů a názorů respondenta. Pro záznam rozhovoru se používá většinou diktafon, deník a v ojedinělých případech kamera.

U tohoto průzkumu rozlišujeme šest základních typů otázek:

- 1. otázky vztahující se ke zkušenostem nebo chování** – zjištění skutečnosti, kterou by zjistil, pokud by respondenta dlouhodobě pozoroval.
- 2. otázky vztahující se k názorům** – hodnoty, cíle a tužby respondenta.
- 3. otázky vztahující se k pocitům** – získávání emotivních odpovědí na skutečnosti, které se odehrály, nebo se odehrávají. Je třeba dát pozor na rozdíl mezi názorem a pocitem.
- 4. otázky vztahující se ke znalostem** – zde se zjišťuje míra znalostí respondenta o určitém jevu. Zjišťují se fakta, pocity a názory zde jsou stranou.
- 5. otázky vztahující se k vnímání** – zde se zjišťuje, co konkrétně respondent viděl nebo slyšel.
- 6. otázky demografické a kontextové** – týkají se socioekonomických charakteristik jedince jako vzdělání, věk, zaměstnání.

Průzkumné otázky by si měl výzkumník ujasnit před zahájením rozhovoru. Měl by vědět, které typy z výše uvedených otázek použije, jak je bude formulovat a v jakém budou pořadí. [6,22]

U rozhovoru se používají otázky uzavřené, polo uzavřené a otevřené. Přednost se dává otázkám otevřeným před uzavřenými.

Rozhovor se dělí na individuální a skupinový. Tyto rozhovory mohou být využity v experimentálním nebo přirozeném prostředí respondenta. Vždy záleží na výzkumných cílech a otázkách.

Výhody skupinových rozhovorů:

- vzájemná stimulace členů skupiny
- snížení prahu osobní důležitosti jednotlivců ve skupině
- usměrňující funkce skupiny • možnost analýzy i nonverbální komunikace na základě videozáznamu
- snaha členů skupiny přispět k objasnění problému

Nevýhody skupinových rozhovorů:

- kritéria výběru členů – rozsah, složení a typologie členů skupiny
- nevhodné využití vzhledem k výzkumnému problému
- nároky na osobnost moderátora rozhovorů
- problém „profesionálních respondentů“, kteří se často účastní výzkumu na základě finanční odměny. Odpovídají podle toho, co si myslí, že chce moderátor slyšet
- problematické členové skupiny, které je třeba vhodně usměrňovat, aby nenarušili komunikaci uvnitř skupiny“. [11,21]

5 Průzkumná část práce

Hypotéza č. 1 (dále jen H1):

„Každý policejní orgán má vlastní plán práce.“

Zdůvodnění: Domnívám se, že plán práce, který si vytváří každý policejní orgán sám, zohledňuje jeho individuální schopnosti a potřeby, což má za následek efektivnější a rychlejší plnění jednotlivých naplánovaných úkonů.

Hypotéza č. 2 (dále jen H2):

„Více než 50 % policejních orgánů nezapisuje svůj plán vyšetřování, ale pouze používá plán vyšetřování sestavený „v hlavě“.“

Zdůvodnění: Domnívám se, že minimálně 50 % policejních orgánů si svůj plán vyšetřování nezapisuje, což může vést k častějšímu chybování. Naopak nezapisování plánu vyšetřování může být rychlejší metoda a policejním orgánům vyhovovat více.

Hypotéza č. 3 (dále jen H3):

„Nejméně 80 % policejních orgánů zohledňují metodu sedmi kriminalistických otázek při plánování vyšetřování.“

Zdůvodnění: Tato metoda se často vyskytuje v praxi už několik desetiletí s příznivými výsledky, díky tomu se domnívám, že je tato metoda stále populární při plánování a organizování vyšetřování.

Hypotéza č. 4 (dále jen H4):

„Policejní orgány souhlasí s vytvořením šablony pro plánování a organizování vyšetřování.“

Zdůvodnění: Domnívám se, že policejním orgánům vyhovují jejich způsoby a metody plánování, které zohledňují jejich individuální schopnosti a potřeby a přijde jim efektivnější a účinnější než předem vytvořená šablona.

6 Výsledky provedeného průzkumu

6.1 Pracovní pozice respondentů

První otázka byla zaměřená na pracovní pozici. Všichni respondenti pracují ve službě kriminální policie a vyšetřování (zkráceně pouze SKPV)

Pro přehlednost jsou odpovědi první otázky zapsány do tabulky č. 1.

Tabulka č.1:

Zdroj: Vlastní výzkum

	Pracovní pozice:
Respondent 1 (R1)	Vyšetřovatel Služby kriminální policie a vyšetřování
Respondent 2 (R2)	Vedoucí oddělení obecné kriminality územního odboru
Respondent 3 (R3)	Komisař Služby kriminální policie a vyšetřování územního odboru
Respondent 4 (R4)	Vedoucí oddělení obecné kriminality územního odboru
Respondent 5 (R5)	Vedoucí oddělení obecné kriminality územního odboru
Respondent 6 (R6)	Vyšetřovatel Služby kriminální policie a vyšetřování, komisař
Respondent 7 (R7)	Zástupce vedoucího 2. oddělení obecné kriminality územního odboru
Respondent 8 (R8)	Vyšetřovatel oddělení obecné kriminality územního odboru
Respondent 9 (R9)	Vyšetřovatel Služby kriminální policie a vyšetřování
Respondent 10(R10)	Vyšetřovatel služby kriminální policie a vyšetřování

6.2 Role respondenta na místě činu

Druhou otázkou jsem se ptala respondentů, jaká je jejich role na místě činu. Většinou se jedná o řídicí a organizační role.

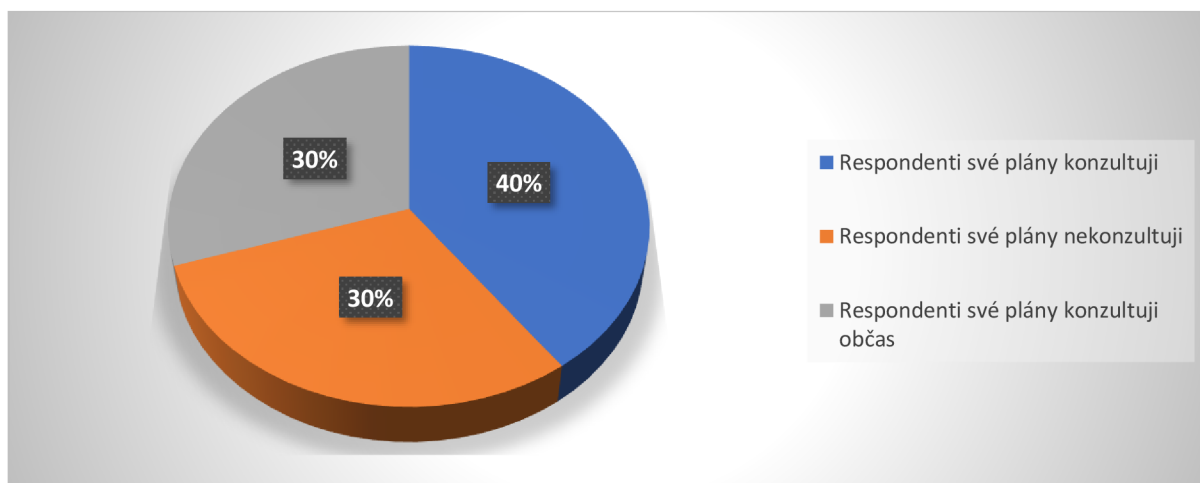
6.3 Individuální plán činnosti respondenta

V třetí otázce se ptám, zda si respondenti vytváří individuální plán svých činností. Respondenti jednoznačně odpověděli, že ano.

6.4 Konzultace plánu s ostatními kolegy

Čtvrtá otázka byla zaměřena na to, zda respondenti své plány s někým konzultují. 40% respondentů své plány s někým konzultuje, ať je to s nadřízeným nebo s kolegy. 30% respondentů své plány nekonzultuje vůbec a 30% své plány konzultuje pouze občas.

Graf č .1:

Zdroj: Vlastní výzkum

6.5 Zápis plánu vyšetřování

Pátá otázka zní, zda si respondenti své plány nějak sepisují, ať už na papír nebo elektronicky, nebo si svůj plán nosí „v hlavě“. 6/10 respondentů odpovědělo, že svůj plán nosí jen „v hlavě“.

Tři respondenti si občas svůj plán zapiší, většinou pokud se jedná o složitější plány. Pouze jeden respondent si svůj plán zapisuje vždy. Respondent č.10 odpověděl: „Většinou mám plán v hlavě, ale občas si ho i napíšu.“ Naopak respondent č.3 na mou otázku odpověděl: „Vždy ho nosím v hlavě.“

Pro přehlednost jsou odpovědi z otázky č. 5 zaznamenány v tabulce č.2.

Tabulka č.2:

Respondent 1	Občasně plán zapisuje.
Respondent 2	Plán má „v hlavě“
Respondent 3	Plán má „v hlavě“
Respondent 4	Občasně plán zapisuje.
Respondent 5	Plán má „v hlavě“
Respondent 6	Plán má „v hlavě“
Respondent 7	Plán má „v hlavě“
Respondent 8	Svůj plán si raději zapisuje.
Respondent 9	Plán má „v hlavě“
Respondent 10	Občasně plán zapisuje.

Zdroj: Vlastní výzkum

6.6 Metoda sedmi otázek

Otázka číslo šest byla zaměřena na to, zda policejní orgány při svém plánování zohledňují metodu sedmi kriminalistických otázek, jimiž jsou:

1. Kdo? - Kdo je pachatel, oběť?
2. Co? - Co se stalo?
3. Kdy? - Kdy se daný skutek odehrál?
4. Kde? - Na jakém místě byl skutek spáchán?
5. Jak? - Jakým způsobem byl skutek proveden? (průběh události)
6. Čím? - Použité nástroje.
7. Proč? - Proč došlo k danému skutku?

Pouze respondent č. 3 odpověděl: „Ne, mám sestavené vlastní otázky, které si zodpovídám.“ Ostatní respondenti odpověděli, že tuto metodu používají skoro vždy.

6.7 Šablona

Cíl otázky číslo sedm bylo zjistit, zda by sami policejní orgány stáli o vytvoření jakési jednotné šablony, která by jim mohla pomoci při tvoření plánu vyšetřování. Pouhých 10 % respondentů by o takovou šablonu skutečně stálo a přišla by jim užitečná.

Například respondent č.1 popsal tento nápad takto: „Ucelenou šablonu bych uvítal, mohlo by to pomoci, aby se na některé menší úkony nezapomínalo.“

20 % respondentů si myslí, že jednotná šablona by mohla pomoci při sestavení prvotního plánu na řešení případů, u kterých se prvotní otázky opakují případ od případu, jako například u dopravních nehod nebo domácího násilí, jako to uvedl ve své odpovědi respondent č.9.

Celých 70 % respondentů si však myslí, že jednotná šablona není potřeba a jejich vlastní způsob plánování jim vyhovuje více.

Respondent č. 7 odpověděl na tuto otázku takto: „U některých typů trestné činnosti by se tato šablona mohla hodit, ale stejně by musela být většinou uzpůsobená různým nastalým okolnostem.“

Je nutno poznamenat, že bohužel je více méně jisté, že by to takto fungovat nemohlo a musely by se udělat ještě změny, případně „chytřejší“ systém. Je pravděpodobné, že při vyšetřování různých případů se jednotlivé úkony liší, a tak je možné, že jednotlivé kroky v šabloně by buď přebývali, nebo chyběli. Proto v dnešní praxi existuje tzv. metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů se strukturou, která bývá celkem užitečná.

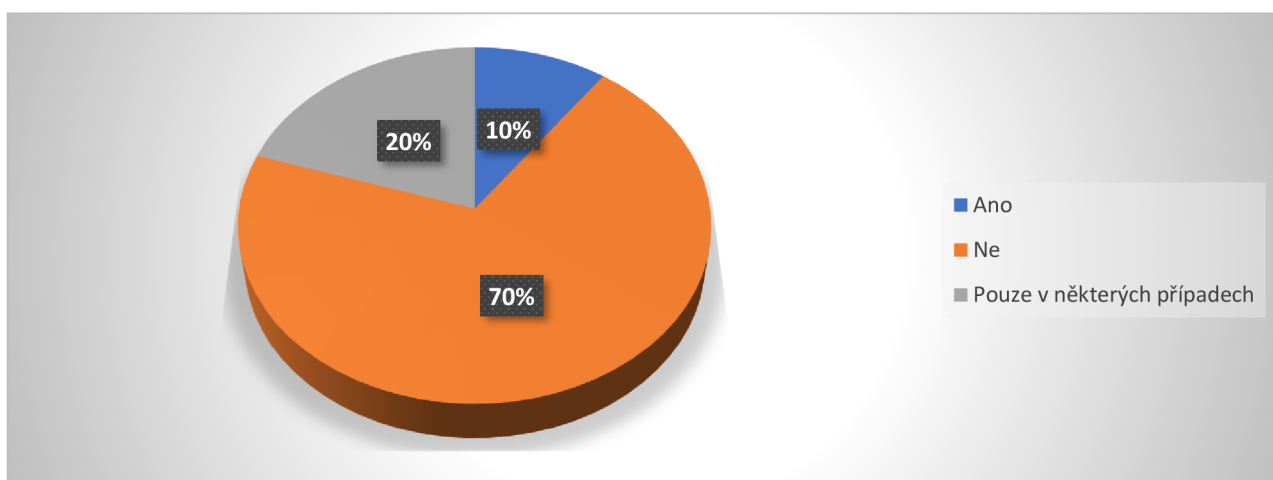
Všechny odpovědi z otázky jsou převedeny do tabulky č.3 a grafu č.2.

Tabulka č.3:

Respondent 1	Ano
Respondent 2	Ne
Respondent 3	Ne
Respondent 4	Ne
Respondent 5	Ne
Respondent 6	Ne
Respondent 7	Pouze v některých případech.
Respondent 8	Ne
Respondent 9	Pouze v některých případech.
Respondent 10	Ne

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č.2:

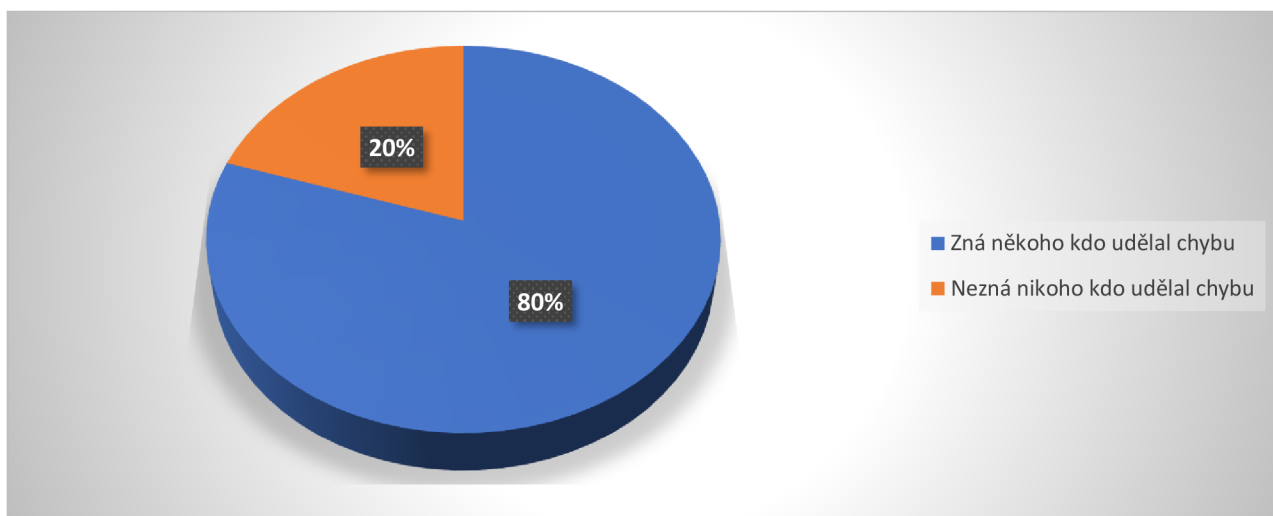
Zdroj: Vlastní výzkum

6.8 Chyby v plánování u ostatních

Otázky číslo osm a devět jsou zaměřeny na chybovost v plánování vyšetřování. První z těchto dvou, otázka číslo osm, se ptá na to, zda respondenti znají ve svém okolí někoho, kdo podle nich nemá efektivní systém plánování a dělá ve svém plánování chyby, které by se poté odrazily na kvalitě odvedené práce tohoto pracovníka. 80 % respondentů na tuto otázku odpovědělo, že ve svém okolí někoho takového zná a není to žádná neobvyklá situace, i když

se většinou jedná o nějaké menší chyby, které by neměly až takový vliv na následný průběh vyšetřování, ale mají vliv spíše na délku vyšetřování. Grafické znázornění je v grafu č.3.

Graf č.3:

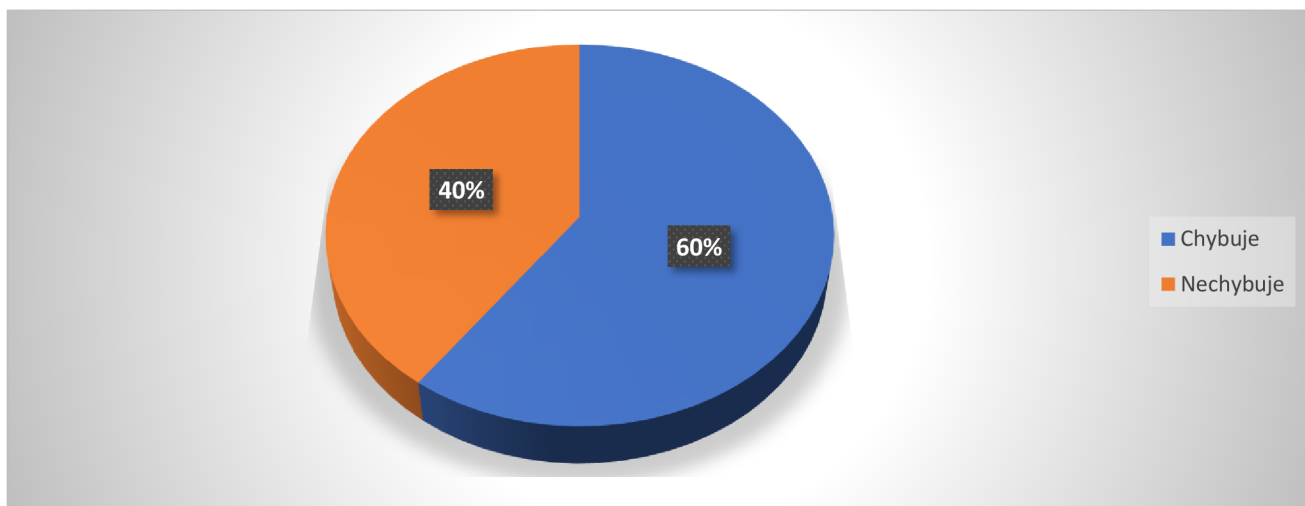
Zdroj: Vlastní výzkum

6.9 Vlastní chyby

Devátá otázka se naopak zaměřuje na respondenty samotné a jejich chybovost, kde si 60 % respondentů myslí, že občas nějakou tu chybu udělá, jako například respondent č. 8, který na tuto otázku odpověděl: „Nepochybuji, že jsem někdy ve svých mladých letech chyby také dělal, ale zkušenosti mě naučily, jak tyto chyby minimalizovat.“

Zbýlých 40 % respondentů si myslí, že chyby nedělá, anebo si nevzpomíná, že by někdy chybu v plánování udělal. Grafické znázornění je v grafu č.4.

Graf č.4:

Zdroj: Vlastní výzkum

6.10 Vyhodnocení stanovených hypotéz

H1	Hypotéza se potvrdila
H2	Hypotéza se potvrdila
H3	Hypotéza se potvrdila
H4	Hypotéza se nepotvrdila

7 Diskuze

V naší praktické části jsme položili deseti respondentům devět otázek a je třeba říct, že v některých případech byly odpovědi docela překvapující. Celkově ale byli vybráni respondenti správně, protože se jednalo o pracovníky, kteří pracují jako policejní orgány a zároveň celé vyšetřování řídí a plánují.

Zajímavé odpovědi se objevily u třetí otázky, kdy všichni shodně odpověděli, že používají svůj vlastní plán, ale při šesté otázce, která se ptá na metodu sedmi otázek, téměř všichni odpověděli, že používají tuto metodu, čímž trochu vylučují svoje odpovědi na třetí otázku, protože vlastně jejich „vlastní“ plán je v podstatě standardizovaná metoda kriminalistického plánování.

Čtvrtá otázka nám potvrdila, že v případě našich respondentů jde o zkušené vedoucí vyšetřovacích týmů, jelikož svůj plán a organizaci vyšetřování víceméně s nikým nekonzultují. Což je na jednu stranu dobře, ale zase na druhou stranu by se třeba konzultací s ostatními snížila chybovost a zvýšila efektivita vyšetřování.

Zarážející jsou odpovědi na pátou otázku, kdy většina respondentů nosí svůj plán jen v hlavě, což jde proti současným trendům v zahraničí, kde je upřednostňován veřejně (kolektivně) přístupný plán, do kterého může kterýkoliv člen týmu vstoupit se svými návrhy a poznatky. Toto „utajování“ plánu v hlavě vypadá jako největší slabina celého vyšetřování, protože se tím zvyšuje možnost chyby či opomenutí důležitého úkonu. Proto jsou i překvapující odpovědi na otázku využití standardizované šablony při plánování a organizaci vyšetřování, kdy jen tři respondenti připustili, že by jim tato šablona mohla pomoci při jejich práci. Očekávána byla větší otevřenost k této možné inovaci, ale asi by byla potřeba mít tuto šablonu v reálné podobě a pak by možná byla odezva jiná.

Zajímavé odpovědi jsou u otázek osm a devět, vztahujících se k chybám ostatních kolegů a k chybám vlastním.

Položené a vyhodnocené otázky zároveň ve třech případech potvrdily stanovené hypotézy, jen v případě vytvoření šablony, kde byla očekávána větší otevřenost a touha po zlepšení se tato hypotéza nepotvrdila a vytvoření šablony bylo oproti předpokladu přijato negativně.

Závěr

Cílem této práce bylo najít slabá místa v plánování a organizaci vyšetřování.

V první části teoretické práce bylo snahou poznat způsoby vyšetřování v minulosti. V novověku už sice máme dostatek informací, zjišťujeme, že vyšetřování bylo naplánováno a organizováno podle standardizovaných pravidel, ale bylo silně ovlivněno náboženstvím, takže nám do dnešní doby nic zásadního nepřináší.

Až vývoj vyšetřovacích metod a taktik posledních dvou století nám přinesla pokrok, ze kterého těžíme dodnes, i když mnohé techniky plánování a organizace vyšetřování se od těchto dob posunuly zase o kus dál.

Tímto posunem a současnými trendy v plánování a organizování vyšetřování, se zabývá druhá část teoretické práce, která detailně rozebírá metody a techniky plánování tak, jak se ustálily v posledních desetiletích a tak, jak jsou využívány v každodenní práci kriminalistů.

Třetí část teoretické práce nabízí několik inovativních metod, které by mohly zlepšit či zefektivnit práci policejních orgánů jak ve fázi plánování a přípravy, tak i v průběhu samotného vyšetřování.

Praktická část se soustředí na zvolené metody, které byly použity při tomto průzkumu, posléze na samotný průzkum, který probíhal stanovením čtyř průzkumných hypotéz, sběr dat ve formě rozhovoru s respondenty a následné vyhodnocení těchto odpovědí.

Výsledky provedeného průzkumu byly zpracovány do analytických výstupů, doplněných tabulkami a grafy. V následující části byla provedena diskuze, kde byly výsledky kriticky zhodnoceny a navržena případná vylepšení pro práci respondentů, která vyplynula z této diskuze.

Z výsledků práce, především porovnáním teoretické a praktické části, vyplynula tato doporučení:

- 1) je potřeba být otevřený k novinkám a inovacím, které přicházejí, protože jak potvrdila minulost, tato otevřenost vždy vede ke zlepšení výsledků vyšetřování
- 2) je potřeba pracovat kolektivně, i když jsem pracovník s dlouholetou zkušeností, protože v kolektivu dochází k dynamickému myšlenkovému posunu a ten opět urychluje a zkvalitňuje vyšetřování

- 3) je potřeba přistupovat ke své práci i práci kolegů sebekriticky a stále hledat prostor pro zlepšení svých schopností, jakožto i celého týmu

Seznam použité literatury

- [1] BEATTIE, John Maurice. První angličtí detektivové-Bow Street Runners and the Policing of London 1750-1810. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN 978-0-19-969516-4.
- [2] CLÉMENT, P. La police sous Louis XIV.. Paris: Librairie Académique Didier et Cie. ISBN 2-259-01360-0.
- [3] ČERNÝ, JUDr. Josef, SVOBODA, Bohumil. Kam vede nedůslednost a nedbalost v práci řídicích a kontrolních pracovníků. Kriminologický sborník 1989. Praha 1: naše vojsko, n.p., 1989. 33(2), 3.
- [4] ČERVENÁ, Vlasta, 2001. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Vyd. 2., Academia, V Praze. ISBN 80-200-0493-9
- [5] EMSLEY, Clive, SHPAYER-MAKOV, Haia. Policejní detektivové v historii 1750-1950. Farnham: AshgatePublishing, 2006. ISBN 0-7546-3949-7.
- [6] GAVORA, Peter 2000. Úvod do pedagogického výzkumu. V Brně, Edice pedagogické literatury, ISBN 80-85931-79-6
- [7] HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-906-5
- [8] JANDOUREK, Jan, 2001. Sociologický slovník, 1. vyd.. Portál. V Praze. ISBN 80-717-8535-0
- [9] KAJABA CSC., JUDr. Štefan. Sovietske skúsenosti- základ pre zvyšovanie efektívnosti a kvality organizačných obsahových stránok vyšetrovania. Kriminologický sborník 1988. Praha 1: naše vojsko, n.p., 1988. 32(6), 5.
- [10] KESSLER, Ronald. FBI. Přeložil Jan POSPÍŠIL. Praha: Eminent, [1997]. ISBN - 8085876426.
- [11] LINDEROVÁ, I., SCHOLZ, P., MUNDRUCH, M. 2016. Úvod do metodiky výzkumu. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Jihlavě. ISBN 978-80-88064-23-7
- [12] MATOUŠ, Václav. Ortel podle práva: výsadní hrdelní právo města Dobrušky pro všechna města a vesnice bývalého panství opočenského a smiřického v letech 1364-1765. Rychnov nad Kněžnou: Okresní muzeum Orlických hor, 1997. ISBN 80-86076-01-6.
- [13] MUSIL, CSC., Doc. JUDr. Jan, Doc. JUDr. Pavel HERMANOVSKÝ, CSC., Doc. JUDr. Ján CHUDÍK, CSC., JUDr. Vladimír PRERAD, CSC., Prof. Ing. Miroslav RYBÁŘ, DRSC., JUDr. Mircea TIPLICA, CSC., Prof. JUDr. Miroslav PROTIVINSKÝ, DRSC. Petr ŠTOURAC. Kriminologie. Praha 1: Naše vojsko, 1990. ISBN 80-206-0094-9.

- [14] NOVÁK, JUDr. Květoslav. Dodržovat zásady plánování. Kriminalistický sborník 1985. Praha 1: naše vojsko, n.p., 1985. 29(3), 3.
- [15] STRAUS, Jiří a kolektiv. Úvod do kriminalistiky. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-868998-95-4
- [16] STRAUS, Jiří a VAVERA, František. Dějiny kriminalistiky. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-370-4.
- [17] STRAUS, Jiří. Dějiny československé kriminalistiky slovem i obrazem: (do roku 1939). Praha: Police History, 2003. ISBN 80-86477-18-5.
- [18] THORWALD, Jürgen. Století detektivů, Cesta a dobrodružství kriminalistiky. Praha: Nakladatelství Orbis, 1967. ISBN 11-070-67
- [19] Trestní předpisy: redakční uzávěrka. Ostrava: Sagit, 2010. ÚZ. ISBN 978-80-7488-424-5
- [20] WEHNER, Wolfgang. Šach zločinu, dějiny kriminalistiky. Praha: vydavatelství ODEON, 1969. ISBN 01-092-69
- [21] Dotazník jako průzkumná metoda [online]. Praha: blog.cz, 2020. Dostupné z: <http://rudolfkohoutek.blog.cz/1002/dotaznik-jako-pruzkumna-metoda>
- [22] Kvantitativní výzkum vs. kvalitativní výzkum. [online]. Brno: Survio, 2020, 23.10.2020 Dostupné z: <https://www.survio.com/cs/blog/jak-vytvorit-dotaznik/kvantitativni-vyzkum-kvalitativni-vyzkum#.VO3Hhi6HsS4>
- [23] New Technology in Law Enforcement.[online]. UNITED STATES OF AMERICA: powerdms, 2020, 20.12.2020. Dostupné z: <https://www.powerdms.com/policy-learning-center/new-technology-in-law-enforcement>
- [24] SCHIMMER, pplk. Mgr. art. et Mgr. David. Statistiky vražd. Policie České republiky [online]. Praha: Policie České republiky, 2020, 20. 4. 2020. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-vrazd.aspx>

Přílohy

Příloha č. 1

Seznam otázek k rozhovoru:

1. Na jaké pozici pracujete?
2. Jaká je vaše role na místě činu?
3. Vytváříte si individuální plán svých činností?
4. Konzultujete svůj plán se svým nadřízeným nebo kolegy?
5. Sepisujete svůj plán vyšetřování na papír, případně elektronicky, nebo si ho nosíte „v hlavě“?
6. Zohledňujete při svém plánování a organizování vyšetřování metodu sedmi kriminalistických otázek?
7. Chtěl/la byste mít šablonu pro plánování a organizování vyšetřování nebo Vám vyhovuje vlastní sestavování plánu vyšetřování?
8. Znáte někoho, kdo podle Vás má neefektivní systém plánování a organizování vyšetřování, který by se poté odrazil na kvalitě odvedené práce?
9. Myslíte si, že jste někdy udělal/la chybu v plánování a organizování vyšetřování, která by zhoršila efektivnost práce a prodloužila dobu prováděných úkonů?

Příloha č. 2

Respondent č. 1

1. Pracuji jako vyšetřovatel služby kriminální policie a vyšetřování.
2. Více méně organizační
3. Ano
4. Občasně.
5. Většinou všechno nosím v hlavě, na papír sepisuji plán pouze při složitějších případech.
6. Ano.
7. Ucelenou šablonu bych uvítal, mohlo by to pomoci, aby se na některé menší úkony nezapomínalo.
8. Ano.
9. Na začátku své kariéry ano, ale po čase a zkušenostech už tyto jednoduché chyby nedělám.

Příloha č. 3

Respondent č. 2

1. V současné době jsem vedoucí oddělení obecné kriminality územního odboru.
2. Má role je zejména metodická a řídicí, tedy mým úkolem je rozdělovat úkoly podle konkrétního zařazení členů výjezdové/ realizační skupiny.
3. Ano.
4. Většinou ne
5. Všechno nosím v hlavě.
6. Ano.
7. Ne.
8. Ano, většinou jsou pomalejší
9. Možná někdy na začátku, ale žádnou velkou chybu si nepamatují.

Příloha č. 4

Respondent č. 3

1. Pracuji na pozici komisaře kriminální policie a vyšetřování na územním odboru.
2. Rozdávám úkoly a dále řídím činnost operativců.
3. Ano řídím se vlastní intuicí a plán sestavuji operativně podle situace.
4. Pouze v případě užší spolupráce.
5. Vždy ho nosím v hlavě.
6. Ne, mám sestavené vlastní otázky, které si zodpovídám.
7. Vyhovuje mi vlastní sestavování plánu.
8. Ano.
9. Nemyslím si.

Příloha č. 5

Respondent č. 4

1. Pracuji na pozici vedoucího oddělení obecné kriminality.
2. Moje role je řídicí a koordinační.
3. Ano.
4. Pokud to není potřeba tak ne.
5. Sepisuji si pouze složitější plány.
6. Ano skoro vždy.
7. Mé vlastní plánování mi asi vyhovuje více.
8. Nevím o nikom.
9. Nevzpomínám si, že bych někdy nějakou chybu udělal.

Příloha č. 6

Respondent č. 5

1. Vedoucí oddělení obecné kriminality územního odboru.
2. Má role na místě činu je spíše koordinační ve vztahu k jednotlivým úkonům a sběru informací.
3. Ano vždy.
4. Pokud je to potřeba.
5. Plán samotný si nezapisuji, pouze případné poznámky.
6. Ano většinou používám tuto metodu.
7. Ne, nemyslím si, že by nám tato šablona nějak pomohla.
8. Občas se někdo takový objeví, ale většinou to nejsou žádné velké chyby.
9. Myslím, že zkušenosti mě naučily takové chyby nedělat.

Příloha č. 7

Respondent č. 6

1. Vyšetřovatel služby kriminální policie a vyšetřování, komisař.
2. Evidence, výslechy, šetření, organizace činnosti, přivolání specialistů.
3. Ano.
4. Občas ano.
5. Plán držím zpravidla v hlavě.
6. Ano.
7. Nemyslím si, že by byla potřeba.
8. Ano.
9. Občas se něco takového stane, ale většinou jsou to nepodstatné malé chyby.

Respondent č. 7

1. Pracuji na pozici zástupce vedoucího 2. oddělení obecné kriminality územního odboru.
2. Většinou se jedná o řízení a organizování a kontrolování podřízených pracovníků při plnění úkonů.
3. Ano.
4. Většinou ne.
5. Plán mám primárně v hlavě. Sepisovat ho kamkoli mi přijde jako ztráta času
6. Skoro vždy ano.
7. U některých typů trestné činnosti by se tato šablona mohla hodit, ale stejně by musela být většinou uzpůsobená různým nastalým okolnostem.
8. Každý někdy udělá nějakou chybu.
9. Ani já nejsem bezchybový, čas od času se mi nějaká menší chyba taky stane.

Respondent č. 8

1. Jsem vyšetřovatel. Vedu vyšetřování o trestných činech, které spadají dle věcné a místní příslušnosti na oddělení obecné kriminality.
2. Na místě činu jsem jako vyšetřovatel vedoucím výjezdové skupiny, která dokumentuje místo činu. Ve výjezdové skupině řídím její činnost, kde je také operativce, který provádí operativní šetření na místě, dále kriminalistický technik, který provádí vyhledávání, zajišťování a dokumentaci stop na místě činu. Já jako vyšetřovatel tyto stopy zapíši do Protokolu o ohledání místa činu a zajištěné stopy si převezmu od technika. Následně pak zajištěné stopy odešlu na OKTE k vyhodnocení, případně k porovnání zajištěných stop s kontrolními stopami podezřelých osob. Dále pak jako vedoucí výjezdové skupiny podle okolností rozhodnu, aby byl na místo přivolán psovod se psem na vyhledání pachových stop, výbušnin, drog, peněz atd. případně expert např. z oboru daktyloskopie, chemie, mechanoskopie, elektro, nebo dále si vyžádám výjezd Hasičského záchranného sboru apod.
3. Ano plán si vytvářím pro každý případ sám.
4. Ano.
5. Ano plán si vždy raději sepíšu, aby nedošlo ke zbytečným chybám.
6. Občas ano, občas se řídím jinými kritérii pro sestavení plánu.
7. Vzhledem k tomu, že ke každému případu musí být plán sestaven individuálně podle okolností, nemyslím si, že by taková šablona byla nějak užitečná.
8. Spousta lidí má neefektivní plánování, díky kterému stráví nad případem mnohem více času, než by bylo potřeba.
9. Nepochybuji, že jsem někdy ve svých mladých letech chyby také dělal, ale zkušenosti mě naučily, jak tyto chyby minimalizovat.

Respondent č. 9

1. Pracuji u služby kriminální policie a vyšetřování územního odboru.
2. Vesměs řídící.
3. Ano.
4. Ano se svým nadřízeným.
5. Ne, mám ho v paměti.
6. Ano.
7. Šablona by byla vhodná tvoření plánu k vyšetřování například dopravních nehod, domácího násilí, vesměs tam, kde se zodpovídají ty samé otázky u každého případu.
8. Určitě.
9. Jsem si jistý, že určitě někdy ano. Malé chyby se stávají pořád, ale nemyslím si, že by to nějak ovlivnilo mou práci.

Respondent č. 10

1. Jsem vyšetřovatel u služby kriminální policie a vyšetřování.
2. Má role je vesměs řídicí.
3. Ano.
4. Ano.
5. Většinou mám plán v hlavě, ale občas si ho i napíšu.
6. Ve většině případů ano.
7. I když není šablona špatný nápad, mě spíše vyhovuje mé vlastní plánování.
8. Většina vyšetřovatelů, které znám, jsou zkušení a takové chyby ve většině případů nedělají.
9. Nemyslím si.